

Fågelrapport för 1989

TOMMY TYRBERG

Detta är den femtonde årliga fågelrapporten i *Vår Fågelvärld*, och till uppläggningsen skiljer den sig inte mycket från de närmast föregående. En liten ändring har dock gjorts på så sätt att rättningar och kompletterande uppgifter från tidigare år står i direkt anslutning till årets uppgifter för respektive art i stället för i slutet av rapporten. Denna ändring har gjorts för att spara utrymme och för att få uppläggningsen så likartad som möjligt med "raritetsrapporten" i nästa nummer av *VF*.

Beträffande arturval m.m. så finns förvisso behov av en större revision, men jag har valt att avvakta med denna tills den andra upplagan av *Sveriges fåglar* har kommit ut och gett en naturlig startpunkt för fågelfaunistiken. Nu då så har skett kan det bli aktuellt med större förändringar till kommande år.

Vädret 1989

Året började med en extremt mild och torr januarimånad i större delen av landet. Även februari och mars blev mycket milda, men inte lika torra utom i de sydöstra delarna av landet. Vår-månaderna april och maj blev växlande, typiskt "aprilväder", men som helhet med ganska normala temperaturer och regnmängder. Den första sommarmånaden, juni, blev varmare och torrare än normalt i nästan hela landet, medan vädret under juli dominerades av två värmeböljor skilda av en kallare period i mitten av månaden. Augusti och början av september blev svala och ostadiga, men från mitten av september förstärktes ett högtryck över Sverige och mycket varm luft kom in söderifrån. Denna ovanliga vädersituation vid en tidpunkt då höststormarna normalt skall börja fick tydliga effekter på havsfågel förekomsten. Under oktober var vädret väx-

lande med relativt normala temperaturer, och detsamma gällde också början av november, men från 20.11 började en period av kyla och snö som med vissa avbrott varade till mitten av december. Därefter blev det åter mildt, och liksom föregående år var vintern därmed praktiskt taget slut.

Som helhet blev 1989 ett mycket mildt år, i större delen av landet blev årsmedeltemperaturen 1,5-2° högre än normalt, vilket är en mycket stor avvikelse från normalvärdet. Minst betydligt överskottet i norra Norrland och störst i Götalands och Svealands inland. Vad beträffar nederbörden är bilden mera splittrad. Götalands, Svealand och södra Norrland fick i huvudsak mindre nederbörd än normalt, lokalt så lite som <70% av normal årsnederbörd. Delar av västra Götaland och större delen av övre Norrland fick däremot mera nederbörd än normalt, i delar av Lapplandsfjällen t.o.m. nästan dubbelt så mycket som normalt.

Fågelåret 1989

I motsats till 1988 var det relativt få arter som uppträdde i rekordantal under 1989. Av de arter som var exceptionellt talrika märks speciellt vaktel och kornknarr, som båda uppträdde i större antal än på årtionden. I båda fallen var förekomsten dessutom i stor utsträckning koncentrerad till östra Svealand. Det är svårt att hitta något mönster hos de övriga arter som var ovanligt talrika: ägretthäger, praktejder, alförrädare, alkekung, trastsångare, kungsfågelsångare, brandkronad kungsfågel, skäggmes och pungmes. Det skulle i så fall vara att den trend som märkts på senare år - att arktiska vintergäster ökar i antal - tycks fortsätta, och att de milda vintrarna gynnar arter som övervintrar i Sverige eller närliggande delar av Europa. I synnerhet var den explosiva expansionen hos pungmesen anmärkningsvärd.

Bland arter som hade ett dåligt år kan noteras bl.a. småfläckig sumphöna, svartbent strandpipare, kentsk tärna och svarttärna. Vad beträffar de båda sista arterna är det anmärkningsvärt att så många måsfåglar går tillbaka i Sverige just nu. Utöver de båda nämnda tärnarterna har åtminstone silltrut, skrattnås, tretåig mås och skräntärna minskat kraftigt under 1980-talet, och troligen gäller detsamma för fiskmås och silvertärna. Bland de hotade häckfågeln verkar de senaste

Fågelobservationer under 1990

Fågelobservationer som görs under 1990 bör så snart som möjligt efter fältsäsongens slut sändas till de lokala rapportkommittéerna. Det är synnerligen önskvärt att denna rapportering sker så tidigt som möjligt. Sammanställningen av lrks: rapporter och därmed även "VF-rapporten" försenas varje år p.g.a. att rapporter inte kommer in i rimlig tid från enskilda observatörer eller lokala ornitologiska föreningar. En lista över kommittéerna och rapportmottagarnas adresser finns på sid. 427. De lokala rapportkommittéerna i de olika områdena publicerar i regel "mallar" för vad som bör rapporteras i de lokala tidskrifterna.

- gendahl). 1 ad. Hasslarp 6–17.8 (Peter Bjurenstahl, Peter Elfman m.fl.).
Bl: 1 ad. Tredenberg, Sölvesborg, 20.4 (Patric Österbladh).
Sm: 1 ex. Bodasjön, 13 km NNV Vetlanda, 1–3.5 (David Norén, Åke Mosskull).
Vg: 4 par+2 ex. i Hornborgasjön, varav 3 par fick fram 5 ungar (Hornborgasjöns fältstation). 1 ex. Svartesjö, Ramlamossen, 17.6 (Åke Sahlberg).
Nrk: 1 ex. Kvismaren 12.4–20.6 (Kvismare fågelstation).
Ög: 2 par+1 ex. i Tåkern 7.5–17.7. Ett par häckade framgångsrikt och fick ut 1 unge (Tåkerns fältstation).

Den fyraåriga häckningsserien i Furuhus mosse avbröts alltså 1989, och den lilla kolonin i Kvismaren som etablerades 1984 tycks nu ha gått ut igen. Oroväckande är också att en stam som omfattade åtminstone 21 ex. vid häckningssäsongens början (Furuhus mosse, Hornborgasjön, Kvismaren och Tåkern) bara lyckades få 6 ungar flygga.

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii* (ca 345 ex., 88 ex.)

Åttioåtta vitnäbbade islommar är lika många som antalet 1988, som i sin tur var det högsta antalet hittills. Fyndens fördelning på landskap och på vår och höst framgår av tabell 1.

Anmärkningsvärda var de många fynden längs södra och mellersta Norrlandskusten:

Gstr: 1 ad. Eggegrund 7.6 (Stefan Persson). 1 ad. på samma lokal 6–7.10 (Thomas Pärt m.fl.). 1 ex. Iggön 12.11 (Hans Wallen m.fl.). 1 ex. på samma lokal 2–3.12 (Hans Wallen m.fl.).

Hls: 1 ex. Korsholmsudden 1.5 (fl.obs.). 1 ex. N Hästholmen, Hornslandet, 5.10 (Peter Engström).

Mpd: 1 ex. mot N Lörudden 19.5 (C. E. Zackrisson, Lars Olausson). 1 subad. mot S Lörudden 21.5 (Lars Olausson).

Ång: 1 ex. Kronören, Nordmaling, 21.5 (Johan Elmberg, Ralf Norberg). 1 ex. Härnö södra, Härnösand, 13.9 (Leif Johansson).

Detta innebär femte till åttonde fynden i *Gstr*, andra och tredje fynden i *Hls* och sjätte och sjunde fynden i *Ång*.

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis*

Sk: Maximalt 5 ex. i Furuhus mosse där 1 ev. 2 par inledde häckning, som dock avbröts i juni p.g.a. lågt vattenstånd. 2 ex. Krageholmssjön 23.4 (Sven Larsson). 1 ex. Hasslarp 4.5 (Bengt Jeppson). 2 ex. Torsjödammen 14–15.5 (Gustav Tallroth, Christer Sjögren, Karin Andersson). 1 ex. Högestads mosse 11.6 (Gert Rosqvist). 1 ex. Sövedsjön 4–5.8 (Richard Ber-

Tabell 1. Antal vitnäbbade islommar och spetsbergsgås per rapportområde under första och andra halvåret 1989.

Numbers of White-billed Diver and Pink-footed Goose seen during spring and autumn 1989, by province.

Rapportområde Province	Vitnäbbad Islom <i>White-billed Diver</i>		Spetsbergsgås <i>Pink-footed Goose</i>	
	Vår Spring	Höst Autumn	Vår Spring	Höst Autumn
<i>Sk</i>	0	5	9	53
<i>Bl</i>	4	0	8–9	18
<i>Sm</i>	1	0	25–29	1
<i>Öl</i>	14	7	0	0
<i>Gtl</i>	14	11	0	0
<i>Hl</i>	6	0	≥26	5
<i>Boh</i>	1	0	0	2
<i>Vg</i>	0	0	≥31	≥233
<i>Nrk</i>	0	0	19	8–12
<i>Ög</i>	0	0	≥5	≥47
<i>Srm</i>	4	1	8	0
<i>Upl</i>	1	1	≥15	4
<i>Vstm</i>	0	0	ca 18	1
<i>Vrm</i>	0	0	0	2
<i>Dlr</i>	0	0	1	1
<i>Gstr</i>	1	3	1	2
<i>Hls</i>	1	1	1	0
<i>Mpd</i>	2	0	0	0
<i>Ång</i>	1	1	1	0
<i>Vb</i>	8	0	5	0
<i>Nb</i>	0	0	1	0
Summa Total	58	30	≥170	≥380

Inalles ca 4 830 häckande par i nio kolonier innebär en ökning om ca 45% sedan 1988. Ökningen är dock troligen delvis skenbar eftersom flera av de fem "nya" kolonierna troligen existerat några år. Tyvärr är toleransen för storskarven närmast obefintlig bland fiskarena. Minst 100 ungar blev skjutna på Gåsö, samtliga ägg blev söndertrampade på Österhovrehällar, och båda östgötakolonier vandaliserades också.

Kolonin i Väner är den första vid en insjö sedan kolonierna vid Krageholmssjön och Snogeholmssjön i SK övergavs i slutet av 1800-talet.

Rördrom *Botaurus stellaris* (revirhävdande $\sigma\sigma$; 1986 ca 140, 1987 ca 131-135, 1988 ca 190, 1989 ca 212-214)

Årets siffra, ca 212-214 bölande $\sigma\sigma$, innebär en ökning med ca 10% från 1988, trots allt förvånande litet med tanke på den milda vintern 1988/89. Dessutom registrerade två av landets tre bästa lokaler, Tåkern och Dettern, minskningar jämfört med 1988 (från 35 till 29 $\sigma\sigma$ resp. från minst 11 till 9). I Söderfjärden ökade dock antalet från 12 till 14. Fördelningen på landskap framgår av tabell 2.

På följande lokaler förekom minst 2 bölande hanar: *Sk*: Hammarsjön (4-6), Krankesjön/Silvåkrakärret (3); *Gil*: Stockviken (2), Fardumeträsk (2); *Vg*: Dettern (9), Hornborgasjön (3), Åråsviken (3) (varav 1 i *Vrm*); *Nrk*: Tysslingen (4), Kvismaren (3), Segersjö (3); *Ög*: Tåkern (29), Roxen (4); *Srm*: Söderfjärden (14), Hallbosjön (2), Ålspångaviken (2); *Upl*: Tämnares (3), Norra Åsjön (2), Hjälstaviken (2), Kullaviken (2), Lårstaviken (2), Vendelsjön (2), Fysingen (2); *Vstm*: Asköviken (5), Billingen (2), Ångsö (2); *Vrm*: Kilsviken (3), Ölmeviken (2). Häckning konstaterades under året vid Sörsjön, Tämnares. Några tids- och rumsmässigt anmärkningsvärda observationer kan också vara värda att notera:

Hl: 1 ex. Stensjö 25.5 (Falkenbergs OF). 1 ex. Källstorps hålor m. 7-12.8 (Falkenbergs OF).

Nrk: 1 ex. bölande(!) Lertaget 27.8 (Jonas Engzell).

Ägretthäger *Egretta alba* (ca 67, 12)

Sk: 1 ex. Krankesjön, Stensoffadammarna och Skanör 26.4 (Nils Kjellén, Bertil Svensson, Mats Nilsson).

Bl: 1 ad. Utlängan 30.5 (Niklas Holmström, Anders Eriksson). 1 ad. Sibbaboda 2.6 (Lars Bagge). 1 ad. Torhamns udde 12-21.7 (Håkan Bjart m.fl.).

Sm: 1 ex. Lidhemssjön 28.7-9.10 (Ola Bondeson, John Perry). 1 ex. Kävsjön 24.9 (Stefan Andersson m.fl.).

Öl: 1 ex. Beijershamn 6.8 (Lennart Carlsson, Harald Persson).

Gil: 1 ex. Lausvik 24-27.6 (Per-Erik Holstensson, Hans-Olov Gustavsson m.fl.).

Hl: 1 ad. Getterön 3.7 (Mikael Nord m.fl.).

Nrk: 1 ex. Kvismaren 15-16.7 (Kvismare fågelstation).

Ög: 1 ex. Tovören, Tåkern, 10-12.8 (Anders Elf m.fl.).

Upl: 1 ex. Ledskår, Österlövsta, 6-7.5 (Hans Wallén, Mikael Limér).

Vstm: 1 ex. Gnien, Ramnäs, 9.7 (Greta och Sören Larsson).

Fynden i *Bl* 30.5 och 2.6 avsåg sannolikt en och samma fågel och det verkar inte orimligt att flera av de övriga fynden också gäller samma fåglar, men det finns inga direkta hållpunkter för detta. Om man räknar övriga fynd separat blir det totalt 12 fynd under 1989 vilket är det största antalet hittills. Ägretthäger är ofta stationära längre perioder på samma plats, men den tid som fågeln i Lidhemssjön uppehöll sig på lokalen (74 dagar) torde vara det längsta uppehållet i Sverige hittills. Fyndet i *Bl* var de första i landskapet.

Tabell 2. Antal ropande $\sigma\sigma$ av rördrom, vaktel, småfläckig sumphöna och kornknarr i Sverige 1989.

Numbers of calling males of Bittern, Quail, Spotted Crane and Corncrake in 1989 by province (- = no data available).

Rapport- område Province	Rör- drom Bittern	Vaktel Quail	Småfläckig sumphöna Spotted Crake	Kornknarr Corn- crake
<i>Sk</i>	7-9	10	17	2
<i>Bl</i>	0	2	2	1
<i>Sm</i>	2	18	23	10
<i>Öl</i>	0	19	7	-
<i>Gil</i>	13	6	17	-
<i>Hl</i>	1	16-17	0	4
<i>Boh</i>	0	1	1	3
<i>Dsl</i>	0	12	5	6-7
<i>Vg</i>	28	24	14	16
<i>Nrk</i>	17	25	9-10	9
<i>Ög</i>	38	21	15-17	7
<i>Srm</i>	43	12	6	11
<i>Upl</i>	34	132	34	87
<i>Vstm</i>	18	63	19	81-84
<i>Vrm</i>	11	14	7	15
<i>Dlr</i>	0	32	8	51
<i>Gstr</i>	0	2-3	6	8
<i>Hls</i>	0	12	6	7
<i>Mpd</i>	0	2	2	1
<i>Ång</i>	0	3	2	3
<i>Vb</i>	0	2	5	2
<i>Nb</i>	0	1	1	2
<i>Ly lpm</i>	0	1	0	0
<i>Jmt</i>	0	0	1	0
Summa				
Total	212-214	430-432	207-210	326-330

Svart stork *Ciconia nigra* (ca 240 ex., ca 25 ex.)

SK: 1 ex. Falsterbo 16.4 (Göran Walinder). 1 ex. Häckeberga 9.5 (Eva Wiberg). 3 ex. mot NV Häckeberga 20.5 (Magnus Billqvist). 1 ex. Kläggeröd 12.6 (Richard Bergendahl). 1 ex. Önnköping 30.6 (Börje Mårtensson). 1 ex. Fyledalen 28.7 (Rolf Simonsson). 3 ex. Baldringe 9.8 (Martin Amcoff, Malin Modin). 1 ex. Fyledalen 11.8 (Lars Råberg, Jonas Bonnedahl). 3 ex. Fyledalen 14.8 (Mattias Nordlund). 1+3 ex. mot S Skanör 19.8 (flocken om 3 ex. återvände dock) (Bengt Grandin, m.fl.). 1 ex. Fyledalen 21.8 och 27.8 (Mikael Larsson, Ingemar Andell, Jan Wiren). 1 ex. mot S Falsterbokanalen 29.8 (Kerstin Norrman, Agne Paulsson, Mikael Larsson).

Bl: 1 ex. Johannishus, Ö Ronneby, 4.5 (gm Jan Svanteson). 2 ex. Torhamns udde 10.5 (Ulf Lundgren).

Sm: 1 ex. Odensvi, Gamleby, 5.5 (Rosa Uhre). 1 ex. mot S Hjorten, Västervik, 6.5 (Bimbi Ollberg). 1 ex. Rynningen, Mörlunda, 18.6 (Kristen Persson, Per-Inge Fagerström). 1 ex. Granstalida, Rydaholm, 21.6 (Ingemar Persson).

Öl: 1 ex. Ottenbyområdet 17–30.5 (2 ex. 21.5) (Joakim Hagström m.fl.). 1 ex. mot W Eckelsudde 22.5 (Göran Darefelt).

Gil: 1 ex. Hammarudd, Eksta, 4.5 (Lena Hägg, Håkan Stegler). 1 ex. Hamra 4.5 (Andreas Nordin m.fl.). 2 ex. Paviken 24.6 (Olof Armini, Jan Grimlund).

Boh: 2 ex. Lillesjö, Uddevalla, 3.6 och 1 ex. på samma lokal 4.6 (Rolf Ryberg, Peter Backman). 1 ex. Veddö, Tanum, 11.6 (Göran Strömberg).

Vg: 1 ex. Kobonäs, Tidaholm, 17.5 (Nils Johan Ingvar-Nilsson). 2 ex. Svanebacken, Brandstorp, 17.6 (Lars-Eric Gustafson). 1 ex. Finnerödja 5.7 (Ulf Allvin).

Nrk: 1 ex. mot NNO Valen, Hjälmaren, 24.5 (Anders Westergren). 1 ex. mot S Ämmeberg 16.7 (Nils-Erik Ström).

Upl: 1 ex. Sishammarsviken, Villberga, ult. 5 (gm Pekka Westin).

Vstm: 1 ex. St. Brotorp, Sura, 7.5 (Inger-Marie och Robert Carlsén). 1 ex. L. Rumängen, Linde, 10–15.5 (Ylva Lindberg).

Vrm: 1 ad. Länsmansflån, 14 km NE Stöllet, 16.5 (Ola Wizén m.fl.).

När det gäller svart och vit stork är antalet ex. som varit inblandade i observationerna alltid svårt att bedöma. Lrk *Sk* anser t.ex. att eventuellt bara 6 ex. svarat för de skånska fynden. En försiktig bedömning är att ca 25 ex. varit inblandade, vilket gör 1989 till ett av de bättre åren för svart stork på senare tid. Egentligen är det egendomligt att arten inte är talrikare i Sverige. Arten är tämligen allmän och ökar i både Polen och Baltikum, och Syd- och Mellansverige har, trots det moderna skogsbruket, fortfarande åtskilligt med lämplig biotop för arten.

Vit stork *Ciconia ciconia* (ca 510 ex., ca 40 ex.)

SK: 2 ex. Sjödiken, Yddingen, 26.3 (Magnus Billqvist). 1 ex. mot NV Hököpinge 10.4 (Ulrik Löfberg). 1 ex.

Sandby Mosse 24.4 (Bertil Svensson). 1 ex. (samma?) Vombs ängar 25.4 (Mats Nilsson, Richard Bergendahl). 2 ex. Skanör 1.5 (Magnus Svensson). 2 ex. Hököpinge 1.5 (Dan Hammarlund). 1 ex. Ingelstorp 3.5 (Lars Råberg, Jonas Bonnedahl). 1 ex. Öja mosse/Ystads soptipp 5.5 och 13.5 (Sven Larsson m.fl.). 1 ex. mot SV Torreberga 5.5 (Magnus Billqvist). 2 ex. mot V Hammar 6.5 (Nils Kjellén). 2 ex. Rössjöholm 15–16.5 (Henrik Johansson, Mats Rellmar). 1 ex. Skogshejdan 21.5 (Bo E. Pettersson). 1 ex. Torreberga 31.5 (Ola Ellerström). 1 ex. Kärrevången ult. 5–pr. 6 (Ulf Jungbeck). 1 ad. Rydsgård 23–27.7 (Anders Jönsson m.fl.). 1 ex. (trol. samma som föreg.) Näsbyholm 25.7 (Lars Råberg). 1 ex. Högestads mosse 7.8 (Rolf Simonsson). 4 ex. mot SV Häckeberga 17.9 (Mats Nilsson). Kanske 11–13 ex. totalt.

Bl: 2 ex. Sturkö 30.4 (gm Björn-Eyvind Swahn). 1 ex. Utlången 5.5 (Göran Karlsson). 4 ex. Föllsjön 5.5 (Rolf Larsson). 1 ex. Möcklö 9.5 (gm Agne Ahlquist).

Sm: 3 ex. Högnalöv, Uråsa, 23–24.4 (Roland Ylvén). 1 ex. Draven 20.5 (Bengt Larsson, Marcus Aronsson). 1 ex. Torsås 22.6 (Östra Småland-Nyheterna). 1 ex. mot S Lindås, Emmaboda, 27.6 (Birgitta Albertsson, Jan Bertilsson). 1 ex. Rynningen, Mörlunda, 28–29.6 (Sven Pettersson m.fl.). 1 ex. Hällaryd, Vetlanda, 29.6 (Lars-Johan Lindqvist). 1 ex. Nybygden, Stenbrohult, 1.7 (Erik Svensson, Pia Gustaf).

Öl: 8 observationer av inalles 10 ex. 29.4–20.8 (lrk *Öl*).

HI: 2 ex. Torup m. 6 (gm Anders Wirdheim). 2 ex. mellan Knäred och Mästocka m. 6 (gm Anders Wirdheim).

Dsl: 2 ex. Kolsäter, Gesäter, 21.5 (Hasse Henriksson). 2 ex. Onsön/Ullerön, Dals-Ed, 1–5.6 (Helmer Blomgren).

Vg: 1 ex. Odensåker, Östen, 22.4 (Claes-Ola Persson, Göran Asplund). 2 ex. Kråkered, Borås, 26.4 (Gunnar Jakobsson m.fl.).

Srm: 2 ex. Kolberga, SV Forssjö, St. Malma, 28–29.4 (Agne Swenzén).

Upl: 1 ex. Lövsättra, Össeby-Garn, 17–18.5 (Bill Douhan). 3 ex. Gamla Uppsala-Vaksala 18–19.5 (Hans Ackered m.fl.) och samma fåglar Ubblixbo, Månkarbo, 19.5 (Mikael Limer).

Vstm: 2 ex. Storå, Linde, 26.4 (Ola Almkvist). 2 ex. sedda på flera håll längs Rastälven i Järnboås och Hjulsjö 26–28.4 (fl.obs.). 1 ex. Sör Kivsta, Sala, 28.4 (gm Bo Eriksson). 1 ex. Hedåker, Västerfärnebo, 8–9.6 (Kjell Holstensson).

Nb: 1 ex. Kalix 14.5 (Norrbottnens-Kuriren).

P lpm: 1 ex. Treskifte, 5 km NO Slagnäs, 16–17.10 (Folke Lindgren).

Även här är det totala antalet fåglar mycket svårbedömt. Lrk *Sk* har uppskattat att 11–13 ex. uppträdde i landskapet. Flera andra "misstänkta" grupper av fynd som med rätt stor sannolikhet avser samma fåglar kan urskiljas, t.ex. de två storkarna i *Vstm*–*Srm* 26–29.4, fynden i *Sm* 22.6–1.7, fynden i *Dsl* 21.5–5.6, fynden i *HI* och 1 ex. på s. *Öl* 14–20.8. En försiktig skattning är att det totalt kan ha rört sig om ca 40 ex. vilket är en normal siffra för senare år. Fyndet i *P lpm* är värt att

naste åren och den fågel som sågs med vitkindade gäss i Sk 28–29.10. Troligen är detta utplanterade fjällgäss som åtminstone delvis är präglade på vitkindade gäss och som följt med dessa på flyttningen. De tre fynden på Öl är också mycket anmärkningsvärda – arten har tidigare bara anträffats fyra gånger på ön 1950, 1951, 1965 och 1988. Mycket glädjande är observationen av 12 ex. i Abisko, vilket är den största flock som rapporterats i fjällvärlden sedan 1980 då 13 ex. sågs i *Ly lpm*.

[Strippgås *Anser indicus* (140 ex., ca 30 ex.)]

Sk: 1 ex. Horna, Hammarsjön, 1.1–19.2 (Ulf Jungbeck m.fl.). 1 ex. Löddeköpinge 22.1 (Henrik Hansen). 1 ex. Krageholmssjön 17.7 (Paul Axelsson). 1 ex. Naben, Falsterbo, 13–22.8 (Karl-Erik och Sven Splittorf m.fl.). 2 ex. som sågs vid Vellinge och Foteviken ult. 8 var ev. ej artrena (lrk *Sk*). Dessutom en hybrid grågås x strippgås vid Sövdesjön 5.3 (Anders Jönsson).

Bl: 1 ex. Styrsholm, Olsång, 16.6 (Åke Rosén).
Öl: 1 ex. Gammalsbyören 28.6–27.7 (Tommy Knutsson, Brita Wahlström m.fl.). 1 ex. Eckelsudde 19.8 (Per Hjalmarsson). 1 ex. Beijershamn 3.9 (Ulf Antonsson m.fl.). 1 ex. Ottenby 8.10 (Harald Persson m.fl.). 1 ex. Kalvhagen, Mörbylånga, 8–11.10 (Håkan Örtman).

Ög: 1 ex. Himmelstalund, Norrköping, under hösten (Göran Liljedahl, Kjell Andersson). 2 ad. norr om Tåkern 4.9–16.10 (Benny Ekberg m.fl.). 2 ex. Svensksundsviken 23.9 och 1 ex. på samma lokal till 29.10 (Kjell Andersson m.fl.).

Srm: 1 ex. Horn, Nyköping, 8–9.6 (Jan Gustafsson, Jan O. Karlsson). Minst 1 ex. flerstades i Nyköpingsstrakten 4–18.8 (fl.obs.). 1 ex. Hallbosjön, Stigtomta, 17.9 (Anders Tengholm).

Upl: 1 ex. Ledskär, Österlövsta, 13.5–24.6 (fl.obs.).
Vstm: 4 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 17.9 (Pentti J. Tatti). 1 ex. Gnien, Ramnäs, 14.10 (Ralf Lundmark).

Hls: 2 ex. Tunasjön 5.5 (Ove Fredin). 4 ex. Hudiksvall med omnejd 11.5–12.9 (Bengt Sättlin m.fl.).

Vb: 1 ex. Sunnanå, Skellefteå, 24.5 (Hans Degerstedt).

Nb: 1 ex. Jävres hamn 3.6 (Börje Numan m.fl.).

Ca 30 strippgäss är samma antal som 1988. Den lilla gruppen strippgäss som översomrat i Hudiksvallstrakten större delen av 1980-talet finns kvar. Möjligen var det också samma fåglar som sågs i *Vstm* 17.9?

[Snögås *Anser caerulescens*]

Sk: 1 ex. N Käseberga 13.1 (Nils Kjellén). 1 ex. Karsholm 11.2 (Hans Cronert). 1 ex. blå fas (nästan tam) Västra Vemmerlöv 27.5 (Christer Sjögren, Karin Andersson). 1 ex. Vellinge ängar 18.9 (Nils Kjellén). 1 ex. (ej samma) Vellinge ängar 24–31.10 (Nils Kjellén). 1 ex. (blå fas) Karsholm 12–17.10 och troligen samma ex. Tosteberga 24.10 (Stig-Arne Svensson). Dessutom 1 hybrid snögås x kanadagås vid Foteviken 15–25.9 (Anders Jönsson m.fl.).

Bl: 1 par häckade på Spjutsö i mellersta skärgården, rymlingar från det närbelägna Eriksberg (gm Thomas Nilsson).

Sm: 25 ex. (vit fas) mot S Ankarsrum 15.10 (Bimbi Ollberg).

Öl: 1 ex. Ottenby 26.3 (Stefan Wahlstedt). 1 ex. Ottenby 23.9 (Stefan Wahlstedt).

Gil: 1 ex. Djaupdy, När, 17.6 (Per-Erik Holstenson, Hans-Olov Gustavsson).

Hl: 15 ex. (varav 2 blå) instr. Varbergs hamn 28.4 (Mikael Karlsson).

Vg: 1 snögås häckade i blandpar med kanadagås i Kvarnsjön, Borås; 27.4 sågs sågs paret med 5 ungar (Hans-Erik Olausson). 1 ex. Viaredssjön, Borås, hela sommaren (Björn Gustavsson) 1 ex. Ramnasjön, Borås, 11–15.3 (Jonas Örnberg). 1 ex. Västersjön, Borås, 7–24.4 (Gunnar Jakobsson). 1 ex. Fäholmen, Hornborgasjön, 20–25.4 (Marcus Sundberg). Maximalt 3 ex. (1 vit+2 blå) Sjötorpsjön 15.9–31.10 (Börje Svensson m.fl.). 1 ex. Hulesjön, Falköping, 17.9 (Roland Wicksell).

Nrk: 1 ex. Kvismaren 11.3–15.4 (Kvismare fågelstation). 1 ex. Tysslingen 12.3 (Anders Karlsson). 1 ex. Sjömosjön 18.3 (Ulf Eriksson). 1 ex. (blå fas) Oset 26.3 (Ola Strand). 2 ex. Kvismaren 10.4 (Kvismare fågelstation).

Ög: 1 ad. Hov, Tåkern 8.4 (Jan-Erik Nordqvist m.fl.). 2 ex. Kvarnängen, Tåkern, 19.4 (Tåkerns fältstation). 2 ad. Svålinge, Tåkern, 13.6 (Bo Lewander). 1 ad. på samma lokal 29.6 (Tåkerns fältstation).

Upl: 1 ex. Ulvsundasjön 19.4 (Björn Wester). 1 ex. Hjästaviken 20.8–26.9 (Pekka Westin m.fl.).

Vstm: 1 ex. Sjömosjön, Fellingsbro, 18.3 (Ulf Eriksson). 1 ex. Ängsö, Ängsö, 1.10 (Martin Green). 1 ex. Oxfjärden, Ängsö, 5.10 (Magnus Liljefors).

Nb: 1 ex. Smedsbyfjärden 6.5 (Lars Gustafsson m.fl.).

Ungefär 75 snögäss är bara ungefär tre fjärdedelar av det antal som rapporterades 1988. Minskningen beror främst på att bara två större flock rapporterades under 1989 (i *Hl* och *Sm*).

Vitkindad gås *Branta leucopsis* (häckningar)

Öl: 50 par häckade på Kåreholm och 7 par på Sillgrund (Pär Forslund, Kjell Larsson).

Gil: ca 1050 par häckade på Laus Holmar, 8 par på Rone Ytterholme och minst 4 par på Skenholmen (Kjell Larsson, Pär Forslund).

Boh: 1 par häckade Ekeshår, NV Vinga (4 ägg + 1 pull. 26.5) (Bertil Bryngelsson).

Vg: 1 par misslyckades med häckning i Fävren, Mark (Joakim och Mikael Karlsson).

Ög: 10 par varav 4 med ungar Prästholmen-Marbystrand, Bråviken, 8–9.6 (Göran Andersson).

Srm: 6 häckningar vid Horn, Nyköping (Jan O. Karlsson, Lennart Wahlén).

Vstm: 1 par St. Skorven, Blacken, Mälaren, 24.5 (Thomas Pettersson m.fl.).

Dlr: 1 par (ringmärkta) häckade Bredsjön, Malung (Bror-Erik Larsson, Harry Hedman).

Gstr: 2 par häckade Limön (Hans Wallen, Per Aspenberg). 1 par gjorde ett misslyckat häckningsförsök Skälstenarna (Hans Wallén).

Jmt: 2 par häckade Svartsjöarna (Per Olof Nystrand) och 1 par vardera Vike Rödön och Andersön i Storsjön (Länstidningen, Owe Christiansson).

Tilllägg: **Gstr:** 1 par häckade på Limön 1988 (Hans Wallén, Roland Lenströmer).

Totalt ca 1 145 häckande par innebär en ökning med drygt 10% jämfört med 1988. Årets häckningar innebar bl.a. den första säkra häckningen på Västkusten, den andra häckningen i *Vstm* och den tredje t.o.m. femte häckningen i *Gstr*.

Prutgås *Branta bernicla hrota* (52, 2)

Öl: 1 ex. mot N Ottenby 29.5 (Mats Henriksson, Mats Sjösten).

Vg: 1 ad. Bankälla, Östen, 18.3 (Torbjörn Gustafson).

Bara två fynd av *hrota*-prutgås är en mycket låg siffra, klart under medeltalet för senare år.

Prutgås *Branta bernicla bernicla*

Hjd: 1 ex. Byarforsen, Sveg, 26.6 (Sven Wiberg).

Första fyndet i *Hjd*. Intressant nog gjordes ett sommarfynd nästan samtidigt också i *Hls:* 2 ex. Stenö 29.6–5.7 (Tord Swales, Stefan Persson).

Röd Halsad gås *Branta ruficollis* (41, 5)

Öl: 1 ad. Västrevet, Ottenby, 9–15.10 (Martin Amcoff, Harald Persson m.fl.). 1 ad. Ottenby 1–3.11 (George Gustafsson, Andreas Hultberg m.fl.). 1 ad. Össby 3–5.11 (Bimbi Ollberg, Björn Svensson m.fl.). 1 ad. Ottenby 9–13.11 (Lars Gezelius, Johan Engström m.fl.).

Gil: 1 ex. Norsholmen, Fårö, 3.5 (Birgitta och Åke Brunberger). 2 ex. Faludden 29.9 (Lars Blomqvist). 1 ex. Rivviken, Sundre, 30.10 (Stellan och Joel Hedgren).

Tilllägg: **Sk:** 1 ex. mot N Löddesnäs 18.5.73 (Peter Öhrström). 1 ex. Tågra, Sjöbo, 6.11.88 (Ola Ellerström m.fl.).

Arten återkom alltså 1989 till *Gil* där den inte setts sedan 1984. Fem fynd (om fågeln på s *Öl* 1–13.11 räknas som ett fynd) är en hög årssiffra, bara överträffad 1982 då 6 fynd gjordes. Observationen på Faludden 29.9 är det näst tidigaste höstfyndet någonsin, endast ett fynd från Ellestadssjön i *Sk* 23.9.85 är tidigare. Fyndet 1973 var det femte i *Sk* och det enda vårfyndet hittills i landskapet samtidigt som det är ett av de senaste vårfynden av arten överhuvudtaget.

Rostand *Tadorna ferruginea* (62, 7)

Sk: 1 ♂ Lomma 20.8 (Kristian Ståhl).

Sm: 1 ad. ♀ Erstakärret, Visingsö, 13–17.5 (Åke Ankarberg m.fl.).

Hl: 1 ex. Morups tånge 8.4 (Jörgen Fagerblom m.fl.).

Dsl: 1 ex. mot N. Röseboviken, St. Hästefjorden, 15.4 (Per Undeland).

Vg: 1 ex. Agnsjö, Ulricehamn, 1.4 (Tobias Ivarsson). 1 ex. Torpabron, Göta Älv, 8.4 (Bernt Björk). Den senare troligen en friflygande parkfågel från Trollhättan. 1 ex. Odensåker, Östen, 19.5 (Jan v Brömsen m.fl.). Den sista kom ev. från parkdammarna i Skövde.

Ög: 1 hybrid ♂ rostand x gravand Bravikendammarna 24.6–4.7 (Göran Andersson, Göran Bohman).

Tilllägg: **Upl:** 1 ex. mot S Vendelsjön 24.11.74 (Thomas och Kenneth Pless).

Sju fynd är en rätt normal årssiffra för denna rätt ovanliga parkrymling. Fyndet i *Dsl* är det första i landskapet.

Mandarinand *Aix galericulata* (55, 11)

Sk: 1 ex. Vramsåns mynning 2.5 (Ulf Hindås).

Bl: 1 ♂ Mörrum ult. 3 (Gunnar Landfors, Roland Knutsson). 1 ♂ Belganet 22.4 (Tore Torsson).

Sm: 1 ♂ flerstädes i Vetlandatrakten 30.5–13.11 (Vetlanda Ornitologiska Klubb). 1 par Långhult, Ryssby, 28.4 (Göran och Margareta Lindh).

Nrk: 1 ♂ Svartån, Örebro 21.4–1.5 (Peter Gustafsson).

Sm: 1 ♀ Stadsparken, Eskilstuna, 1–15.3 (Jukka Väyrinen m.fl.). 1 ♂ Nyköpings hamn 17.9 (Jan Gustafsson m.fl.).

Upl: 1 ♂ Örsundaån, Örsundsbro, 13–22.10 (Martin Tjernberg m.fl.). Visade sig ha rymt från en privatperson i trakten.

Vstm: 1 ♀ Skanssjön, Hallstahammar, 15.5 (Serena Östlund).

Mpd: 1 ♂ Skatans fiskeläge 15–18.5 (Jonas Bergström m.fl.).

Enligt ortsbefolkningen hade paret i Långhult, *Sm*, funnits på samma lokal i 6 år och även häckat där (se *SF* 2: 66). Fyndet i *Vstm* var det tredje och fyndet i *Mpd* det fjärde i landskapet.

Snatterand *Anas strepera*

Vstm: 1 par häckade Ängsö (Martin Green).

Fjärde häckningen i *Vstm*; de tre tidigare i Asköviken.

Skedand *Anas clypeata*

Mpd: Minst två häckningar vid Hörningsholm (Lars Olausson).

Andra och tredje häckningarna i *Mpd*.

Dryg fördu

Rödh

Sk: 1
8-
Ög: 1
17

Två f
kesjö
träffe
samm
uppe

- Öl:** Totalt 13 observationer avseende 6–7 ex. 11.5–14.8.
- Gil:** 1 ex. Sundre 30.4 (Lars Blomqvist). 1 ex. Sundre 4–7.5 (Roger Mellroth m.fl.). 1 ex. Sundre 15.5 (Peter Sylvé). 1 ex. Muskmyr 7.9 (Tuomo Kolehmainen, Thomas Fransson).
- Hl:** 1 ex. Vallda Sandö 18.5 (Donald Blomqvist, Olof Johansson).
- Boh:** 1 ex. Lillesjö, Uddevalla, 4.5 (Rolf Ryberg). 1 ex. Burås, Svanesund, 20.5 (Bertil Berntsson).
- Vg:** 1 ex. runt Hornborgasjön 22.3–13.7 (fl.obs.). 1 ex. Vänersborgsviken 11.8 (Göran Darefelt). 1 ex. Vargön 13.8 (Stefan Lindquist). De två sista troligen samma fågel.
- Nrk:** 1 ex. mot N Kvismaren 15.5 (Jukka Väyrynen). 1 ex. Viby 20.5 (Tommy Forslund). 1 ex. Vintrosa 6.6 (Anders Karlsson). 1 ex. mot SV Örebro 20.9 (Ola Strand).
- Ög:** 1 ad. Svålinge, Tåkern, 13.5 (Anders Elf). 1 ad. Ulvåsa 21.7 (Henrik och Pia Druid).
- Srm:** 1 ex. Hallvik, Björkvik, 21.4 (Leif Stål).
- Vstm:** 1 ex. Morskogasjön, Ramsberg, 17.5 (Mats Andersson). 1 ex. Gnien, Ramnäs, 20.5 (Sören Larsson). 1 ex. Kungs-Barkarö k:a 21.5 (Patrik Rhönstad). 1 ex. Kungsudden, Kungs-Barkarö, 9.6 (Börje Wennerström).
- Hls:** 1 ex. mot N Ås, Gnarp, 8.7 (Lars Norman).
- Mpd:** 1 ex. mot S Stornäset 19.5 (Bert Grannas).
- Vb:** 1 ex. Tuppholmen, Hörnefors, 20.4 (gm Christer Olsson). 1 ex. Vitskärsudden, Obbola, 24.4 (Christer Olsson). 1 ex. Brånsjön, Vännäs, 5.4 (Bo Flumée). 1 ex. Anumark, Umeå, 29.5 (Owe Andersson). 1 ad. Hörnefors 2.9 (gm Christer Olsson). 1 juv. Röbbäckslätten, Umeå, 8.9 (Christer Olsson).
- Jmt:** 1 ad. Ånn 31.5 (Staffan Åkerby och Sven Engström).
- Med ca 80 brunglador ligger antalet observationer kvar på samma höga nivå som 1987–88. Inga observationer som tyder på häckning har rapporterats. Första fynden i *Hls* och *Jmt* och det femte i *Mpd*.

Glada *Milvus milvus*

- Sk:** Uppskattningsvis 200 häckande par (lrk *Sk*). Totalt 499 ex., varav 83% juv., sträckte ut vid Falsterbo (Nils Kjellén m.fl.).
- Bl:** 4 troliga häckningar, dessutom 23 fynd jan.–sept.
- Sm:** 20 fynd 22.3–4.10.
- Öl:** 12 observationer av ca 5 ex. 26.3–19.8.
- Gil:** 1 ex. Grötlingbo-Burgsvik 13.3 (Lars och Giesela Blomqvist). 1 ex. OSO Kattlunds, Grötlingbo, 15.4 (Richard Stensman m.fl.). 1 ex. Lunda, Väte, 30.4 (Lars-Erik Björkkvist). 1 ex. N Fide k:a 4.5 (Tomas Pärt, Marie Nyman). 1 ex. Lausvik 26.6 (Jan Janthe).
- Hl:** 6 säkra häckningar i södra *Hl* där kanske 10 par häckar (lrk s. *Hl*). Dessutom ca 15 fynd i s. *Hl* utanför Laholms kommun och ytterligare 15 fynd i n. *Hl*.
- Boh:** 1 ex. Hållö 13.4 (Jan Artursson m.fl.). 1 ex. Galte-

- rön, Stenungsund, 15.4 (Thomas Liebig m.fl.). 1 ex. Kämpersvik 22.4 (Mats Raneström m.fl.).
- Dsl:** 1 ex. S Åmål omkr 15.7 (Göte Eriksson).
- Vg:** 27 fynd 22.3–14.9.
- Nrk:** 1 ex. Kvismaren 26.3 (Kvismare fågelstation). 1 ex. Tysslingen 28.3 (Erik Norberg). 1 ex. Kvismaren 11.8 (Kvismare fågelstation).
- Ög:** 1 ex. Tåkern 23.4 (Jörgen Israelsson). 1 ex. Glånäs, Tåkern, 7.7 (Tåkerns fältstation). 1 ex. Spångsholm, Mjölby, 2.8 (Meta och Weine Drotz).
- Srm:** 1 ex. Bredviken, Ösmo, 2.4 (Roger Klasson). 1 ex. Gustavsberg, Runtuna, 26.4 (Kjell Karlsson). 1 ex. Mälby kvarn, Malmköping, 2.5 (Henrik Bergendahl gm Jukka Väyrynen). 1 ex. Tunaberg 21.5 (Viking Olsson). 1 ex. Styran, Ösmo, 10.8 (Björn Lundberg).
- Upl:** 1 par häckade framgångsrikt och fick ut 3 ungar i Harbo sn (Leif Arvidsson m.fl.). 1 ex. mot N Krusenbergs, Alsike, 25.4 (Ingemar Ahlén). 1 ex. Vada, Angarn, 28.4 (Charley Wiklund). 1 ex. Hägerneholm, Täby, 2.5 (Hans-Erik Nordin). 1 ex. Söderby–Karl k:a 25.6 (Jonas Karlsson).
- Vstm:** 1 ex. Fornaboda, Näsby, 26.4 (Klas Holmquist). 1 ex. Köping 26.7 (Mikael Olsson).
- Hls:** 1 ex. mot S Näsudden, Enånger, 10.8 (Mikael Dahlbom).
- Mpd:** 1 ex. mot N Skönsmon, Sundsvall, 14.7 (Lars Olausson).
- Vb:** 1 ex. Bergön, Umeå, 26.6 (Christer Olsson).

Den häckande stammen i *Sk* fortsätter att utvecklas gynnsamt, och det stora antalet utsträckande och den höga andelen ungfåglar vid Falsterbo under hösten tyder på ett gott häckningsår. Häckningen i *Upl* är den första sedan mitten av 1950-talet (lrk *Upl*). När kommer de första häckningarna i *Vg* och *Sm*? Andra fyndet i *Mpd*, det första var 1886, samt det troligen fjärde fyndet i *Hls* (det totala antalet fynd i Norrland är svårbedömt eftersom många gamla fynd av glada troligen avsåg brunglada).

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

- Hjd:** 1 ♀ Flatruet 5.7 (Mats Edholm).
- Första fyndet i *Hjd*.

Ängshök *Circus pygargus* (utanför *Öl*)

- Sk:** Troligen en häckning i NO-Skåne. I övrigt 28 observationer fördelade på: april 3, maj 3, juni 2, juli 4, aug. 14, sept 2.
- Bl:** 22 fynd april–aug.
- Sm:** 3 par häckade i Kalmartrakten varav ett misslyckades p.g.a. slätter på häckplatsen (Åke Jonsson, Hans-Gunnar Svensson). I övrigt 16 fynd 11.5–18.8.
- Gil:** Minst 6, kanske 10 häckande par (lrk *Gil*).
- Hl:** 1 ad. ♂ Getterön 23.5 (Mikael Nord m.fl.).
- Vg:** 3 par häckade på 2 lokaler varav 2 par fick ut 5+2 ungar. I övrigt 6 fynd 17.6–9.9.
- Nrk:** 9 fynd 30.4–22.6.

- Ög:** Minst 1 ♂ + 1 ♀ Tåkern 11.5–22.7 (fl.obs.). 1 ad. ♂ Älgsjö, Tåkern, 14.10 (Björn Hagström).
- Srm:** 1 ♂ Landsort 9.5 (Krister Nordin m.fl.). 1 par Berga-Tuna, Enstaberga, 17–18.5 (Jonny Werdin). 1 ex. Landsort 18.5 (Roine Strandberg m.fl.).
- Upl:** 1 par häckade framgångsrikt och fick ut 2 ungar (Martin Amcoff m.fl.). 1 övrigt 12 fynd av 13 ex. 7.5–12.7.
- Vstm:** 1 ♂ Sjömosjön, Fellingsbro, 30.4–1.5 (Hans Hempel). 1 ♂ Trådarängarna, Irsta, 27.5 (Lennart Landenmark). 1 par N och O Arboga under sommaren (Ulf Eriksson m.fl.).
- Troligen det bästa häckningsåret på *Gil* "i modern tid". Även i övrigt ett bra häckningsår med bortåt tio par på "fastlandet". Tyvärr har den öländska populationen inte inventerats sedan början på 1980-talet, det skulle vara värdefullt att få reda på hur den utvecklat sig på senare år.
- Aftonfalk *Falco vespertinus*** (ca 1 100 ex., ca 80 ex.)
- Sk:** Totalt 13 ex. fördelade enligt: april 1, maj 6, juli 1, aug. 2, sept. 3.
- Bl:** 1 2K ♂ Utlängan 28.5 (Anders Eriksson, Niklas Holmström). 1 2K ♂ på samma lokal 2.6 (Carl-Ivan Carlsson, Paul Andersson).
- Sm:** 1 ad. ♀ Vetlanda 30.4 (Alf och Ingrid Lindström). 1 ♀ mot O Kalmarsundsparken, Kalmar, 29.5 (Andreas Ståhl). 1 ad. ♀ Degla, Aneby, 11.6 (Douglas och Olof Gustafsson). 1 2K ♂ Huliesjön, Berga, 15.8 (Göran och Margareta Lindh). 1 ♀ mot S Hulingen, Hultsfred, 6.9 (Kenneth Rosén). 1 juv. Sjölyckorna, Lidhemssjön, 24.9 (Roland Ylvén).
- Öl:** Minst 22–24 ex. 6.5–11.6 varav 12–14 i Ottenbyområdet. 3 juv. 30.8–23.9, varav 2 i Ottenby.
- Gil:** 7–8 ex. 23.4–14.6 samt 4 ex. 24.7–4.9.
- Hl:** 1 1K Gubbanäsan vardera 22.9 och 14.10 (Mikael Karlsson, Mikael Nord m.fl.).
- Boh:** 1 2K + Kärranäs, Uddevalla, 7.6 (Mikael Jansson, Helena Johansson).
- Nrk:** 1 ♀ Örebro 9.7 (Peter Gustafsson). 1 2K ♂ Seger-sjö 11.7 (Lage Johnson).
- Ög:** 1 ♀ Tåkern 21.5–10.6 (fl.obs.). 1 ad. ♂ Mjölby 24.5 (Bo Ebenman). 1 ♀ Hovtorner, Tåkern, 18.7 (Benny Ekberg).
- Srm:** 1 2K ♂ Strandstuguviken, Nyköping, 27–31.5 och 1 ♀ på samma lokal 27.5 (Snäckviksprojektet). 2 ♀ ♀ Landsort 27.5 (Bo Holst m.fl.). 1 ex. Herrhamra, Torö, 27.5 (Thomas Fransson). 1 2K ♂ + 1 ♀ Strandstuguviken 27.5 (♂ sedd till 31.5) (Snäckviksprojektet). 1 par f.d. Lövsjön, Sorunda, 29.5 (Anders Norberg m.fl.).
- Upl:** 1 ad. ♀ Dannemorasjön 21.5 (Ulrik Lötberg m.fl.). 1 ♀ färgad Bälsundaviken, Övergran, 28.5 (Pekka Westin). 1 ex. Ledskär 30.5 (Mats Olsson, Carl-Gustaf Elinder). 1 ad. ♀ Filmsjön 2.6 (Andreas Blom). 1 ad. ♂ Hjälstaviken 2.6 (Rickard Fredriksson). 1 ad. ♂ Ledskär 29.7 (Per-Johan Ulfendahl).

- Vstm:** 1 ex. Askövik 27.5 (H. Arvidsson).
- Äng:** 1 ad. ♀ Ålandsbro, Säbrå, 28.5 (Seppo Haavisto).
- Vb:** 1 ♀ Gran, Umeå, 26.6 (Christer Olsson).

Ett medelgott år. Fyndens fördelning i tid och rum var också normal.

Lärkfalk *Falco subbuteo*

- Hjd:** 1 ex. Huskolen 15.7 (Stefan Rystedt).
- Femte fyndet i *Hjd*.

Jaktfalk *Falco rusticolus* (ca 285 ex., ca 40 ex.)

- Sk:** 1 juv. Foteviken 4–29.10 (Anders Jönsson, Nils Kjellén). 1 juv. Vombs ängar 22.10 (Nils Kjellén). 1 juv. sträckte ut vid Nabben, Falsterbo, 27.10 (Nils Kjellén). 1 juv. Kullen 27.10 (Gert Rosqvist) och troligen samma fågel vid Farhult 7.11 (Åke Andersson). 1 juv. vid Nabben, Falsterbo, 24.11 (Jonas Nilsson). Totalt minst 3 olika ex.
- Bl:** 1 subad. Utlängan 4.5 (Anders Eriksson m.fl.).
- Sm:** 1 ex. Revsudden 16.9 (William Pettersson). 1 juv. Ryssbylund, Rockneby, 16.10 (Ramon Lennartsson). 1 ex. Ås ängar, Reftele, 2.11 (Anders Aronsson).
- Öl:** 1 3k + Alby 8.2–31.3 (Bertil Breife m.fl.). 1 ex. Sandbyborg 9.2 (Lars Rigbäck). 1 subad. Stenåsa 4.10 (Staffan Rodebrand). 1 juv. Solberga 4.10 (Tommy Knutsson). 1 juv. Stenåsabadet 14.10 (Hans Westerberg). 1 juv. Ottenby 15.10 (Tomas Carlberg). 1 juv. Stormaren, Solberga, 18.10 (Arne Olesen). 1 juv. Stenåsabadet 18.10 (Martin Amcoff). 1 ex. Båden 21.10 (Ingvar Skoog). 1 juv. Blälinge 21.10 (Stefan Andersson). 1 juv. Stenboudd 22.10 (Tommy Eriksson). 1 juv. Össby 28.10 (Henrik Lind). 1 juv. Ås-Grönhögen 28.10 (Jan Hägg). 1 juv. Grönhögen 29.10 (Lars Rigbäck). 1 juv. Alby 8.12 (Ottenby fågelstation). Totalt troligen 5–6 olika individer.
- Gil:** 1 juv. vid vardera Närsholmen 7–9.10 (Stellan Hedgren m.fl.), Stockviken 14.10 (Jörgen Pettersson), Hoburgen 9.12 (Michael Averland m.fl.) och Stockviken – Faludden 9–30.12 (Jörgen Pettersson m.fl.).
- Hl:** 1 juv. hamnutfyllnaden, Halmstad, 22.10 (Staffan Swedberg). 1 1K Gubbanäsan 24.10 (Mikael Nord).
- Boh:** 1 ad. ♀ Funneshultssjön, Ljungskile, 8.10 (Karl David Arvidsson m.fl.).
- Vg:** 1 ex. Forsby, Skövde, 1.3 (Claes-Ola Persson). 1 2K ♀ Ytterberg, Hornborgasjön, 18.5 (Björn Johansson, Göran Darefelt).
- Nrk:** 1 juv. Segersjö 27.8 (Lage Johnson). 1 ad. Kvismaren 12.10 (Kvismare fågelstation).
- Ög:** 1 ex. mot SV Ekenön, Slätbaken, 22.10 (Lars Hedenström). 1 ex. LECA, Linköping, 25.11 (Joakim Ed, Berndt Gustafsson).
- Srm:** 1 juv. Landsort 14.1 (Bo Holst m.fl.). 1 juv. Landsort 4.10 (Göran Ettestam m.fl.). 1 ex. Örudden, Torö, 23.10 (Sören Eriksson). 1 ex. Svanviken, Nyköping, 26.11 (Lennart Wahlén).

Tabell 4. Antal pilgrimsfalkar och turturduvor per rapportområde 1989.

Numbers of observations of Peregrine (outside breeding areas) and Turtle Dove 1989, by province.

Rapport- område Province	Pilgrimsfalk Peregrine Falcon	Turturduva Turtle Dove
Sk	61	14
Bl	4	27
Sm	11	6
Öl	ca 15	34
Gtl	ca 22	26
Hl	—	3
Boh	—	0
Dsl	2	0
Vg	46	8
Nrk	10	10
Ög	7	6
Srm	7	2
Upl	≥10	4
Vstm	9	2
Vrm	4	0
Dlr	3	0
Gstr	3	0
Hls	7	1
Mpd	0	1
Ång	1	2
Vb	11–12	0
Ås lpm	3	0
Lu lpm	3	2
T lpm	3	0
Jmt	1	0
Summa		
Total	ca 250	148

Upl: 1 ex. Skatudden 9.9 (Mats Edholm, Bengt Säfstrom). 1 juv. Hjalstaviken 8–14.10 (fl.obs.).

Vstm: 1 ex. Ramnäs k:a 19.2 (Mikael Olsson m.fl.).

Ång: 1 ex. Sågfallet, Mo, 29.1 (Thomas Birkö, Anders Östin). 1 ex. mot SV Järnäs udde, Nordmaling, 12.11 (Johan Elmberg, Ralf Norberg).

Vb: 1 subad. Brännölandet, Holmsund, 27.3 (gm Christer Olsson). 1 ex. Tuppholmen, Hörnefors, 25.4 (gm Christer Olsson). 1 ex. St. Fjäderägg 28.4 (gm Christer Olsson). 1 juv. Lövbådan, Holmsund, 5.5 (gm Christer Olsson). 1 juv. Långvikskatan, Täfteå, 9.9 (Ulf Skyllberg). 1 juv. Megrundet, Hörnefors, 18.9 (Christer Olsson). 1 juv. Hörnefors 22.9 (Christer Olsson). 1 ex. St. Fjäderägg 8–10.10 (Johan Elmberg m.fl.). 1 juv. Norrmjöle fiskeläge 22.10 (gm Christer Olsson).

Ly lpm: 1 ex. Östanå, Sorsele, pr. 5 (Bernt-Erik Nordenström). 3 ex. Galgatmyran, Sorsele, 10.5 (Bernt-Erik Nordenström).

Tillägg: *Upl*: 1 ex. Lilla Ultuna 22.10.88 (Ingemar Ahlén). *Nrb*: 1 2K Kaunisvaara, Pajala, 22.5.88 (Kjell Patomella m.fl.).

Det totala antalet jaktfalkar nedanför fjäl är svårbedömt eftersom många observationer säkert avser samma fåglar, men ca 40 ex. verkar vara en rimlig uppskattning. Antalet jaktfalksobservationer har tenderat att stiga de senaste åren, och 40 ex. är den högsta siffran hittills. Fördelningen i tid och rum är normala, även om fyndet i *Bl*, där arten bara påträffades tre gånger 1976–88, är värt att notera.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Häckningar: 2 par i *Boh*, 1 par i *Dsl* (för första gången på 30 år) och 12 par i Norrland (gm Tommy Järås).

Utanför västkusten har ca 250 pilgrimsfalkar rapporterats, vilket är något mindre än 1988. Fyndens fördelning framgår av tabell 4. En siffra som kan vara värd att notera är att av 28 ex. som sträckte ut vid Falsterbo var 64% juvenila, vilket tyder på ett gott häckningsresultat.

Vaktel *Coturnix coturnix* (ca 900 ex., ca 430 ex.)

Vaktelinvasionen var förmodligen det märkligaste som hände inom den svenska fågelfaunan 1989. Så många vaktlar har inte uppträtt i Sverige i varje fall sedan vaktelåren 1943 och 1947. Ca 430 spelande hanar är nästan tre gånger högre än de ca 145 $\sigma\sigma$ som hördes 1983, det bästa året på senare tid. Vaktlarnas fördelning framgår av tabell 2. Ett intressant drag vid årets invasion var att den till stor del koncentrerades till östra Svealand. Detta framgår av figur 2, där årets förekomst jämförs med medelantalet vaktlar under åren 1984–88. Ett annat fenomen som rapporterats från flera håll är koncentrationer av många ropande vaktlar på relativt små ytor. Sådan grupper om 5–10 ropande $\sigma\sigma$ har sålunda rapporterats från *Hl* (5 $\sigma\sigma$ nära Blixtorp), *Dsl* (8 $\sigma\sigma$ inom 10 km²), *Vg* (7 $\sigma\sigma$ N Härene, Lidköping), *Upl* (5–10 $\sigma\sigma$ i 4 olika "atlasrutor") och *Vstm* (10 $\sigma\sigma$ Viby, Arboga). Trots det stora antalet fynd har bara två häckningar rapporterats, båda från *Upl*:

En kull vid Tjälänge, Skogs-Tibble, (gm Ulrik Lötberg) och $\varnothing + 3$ juv. Varmsätra, Norrby, 10.8–2.9 (K.-G. Källebrink).

Ett år med så många vaktlar ger givetvis också flera fynd än vanligt på udda platser och tider. Följande kan vara värda att nämna:

Boh: 1 ex. Prästtorp, Strömstad, 1–4.9 (Henrik Dalgaard).

Ög: 1 sträckande ex. som rastade en kort stund vid Nybro, Roxen, 3.9 (Jörgen Svensson).

Vstm: 1 ex. sågs flygande(!) Färdskär, Haraker, 11.6 (Nils Olsson). 1 ex. sträckte spelande över Hallstahammar pr. 8 (Stefan Johansson). 1 sp. Mälby, Väs-

terfärnebo, så sent som 19–20.8 (Tommy Abrahamsson).

Nb: 1 ex. Avan, Hortlax, hela 7 (gm Sture Sandberg).
Ly lpm: 1 ♂ Gunnarn 20.6–7.7 (Otto Holmner, Bo Åström).

Fjärde fyndet sedan 1975 i Nb och det första överhuvudtaget i Ly lpm.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* (1986 och 1987 = ca 180 ♂♂, 1988 = ca 275 ♂♂, 1989 = ca 205 ♂♂)

Antalet småfläckiga sumphönor minskade markant jämfört med 1988. Fördelningen på landskap framgår av tabell 2. Från följande lokaler rapporterades mer än en ropande hane: Sk: Hammarsjön (6), Isternäset (2), Kvarnäsammarna (2), Silvåkrakärret (2). Sm: Lillsjön (4) Draven (3), Kävsjön (2). Öl: Lenstadmossen (4). Gil: Paviken (5), Nygårdsmyr (5), Muskmyr (2). Dsl: St. Hästefjorden (2). Vg: Hornborgasjön (6), Dettern (3). Nrk: Segersjö (3), Tysslingen (3), Oset (2), Kvismaren (1–2). Ög: Tåkern (13–15). Srm: Styran (2). Upl: Hjälstaviken (4), f.d. Vissjön (>3), Tegelsmora kyrksjö (3), Svarvarån (3). Vstm: Lagårdssjön (2). Vrm: Nolgårdsviken (2), Ölmeviken (2). Dlr: Limsjön (2). Gstr: Storsjön (2).

Följande höstfynd och observationer utanför artens ordinarie utbredningsområde rapporterades:

Sk: 1 ex. Foteviken 8.8 (Kerstin Norrman). 1 ex. Flommen 13.8 (Gunnar Wikman m.fl.). 1 ex. Östra Karaby 17.8 (Nils-Åke Andersson). 6 observationer av som mest 4 ex. Flommen 5–20.9 (Gunnar Wikman, Henning Heldbjerg m.fl.).

Bl: 1 ex. ringm. Utklippan 6.8 (Conny Philipsson).

Öl: 1 ex. Fyrträdgården, Ottenby, 3.5 (Mattias Larsson).

Hl: 1–2 ex. Trönningedammarna 23.9 (Anders Nothagen).

Nrk: 1 ex. Kvismaren 22.9 (Kvismare fågelstation).

Srm: 1 ex. Strandstuguviken 11.7, 6.8 och 20.8, 3 ex. 29.8 och 1 ex. 1–2.9 (Snäckviksprojektet). 1 ex. Stegsholm, Gälö, 20.8–1.9 (Klas Karp).

Jmt: 1 ex. Ytterån 17.6–3.7 (Sölve Westlund).

Mindre sumphöna *Porzana parva* (ca 125 ex., 6 ex.)

Gil: 1 sp. ♂ Mölnorträsk, Fårö, 23.5 (J. Pettersson).

Vg: 1 ex. med ♀-läte Björsättersviken, Vänern, 24.5 (Torbjörn Gustafson). 1 ex. med ♂-läte Stenumsklarren, Hornborgasjön, 26–27.5 (Bengt Sätin, Peder Fält). 1 ex. med ♂-läte Fågeludden, Hornborgasjön, m. 6 (Peder Fält, Magnus Johansson).

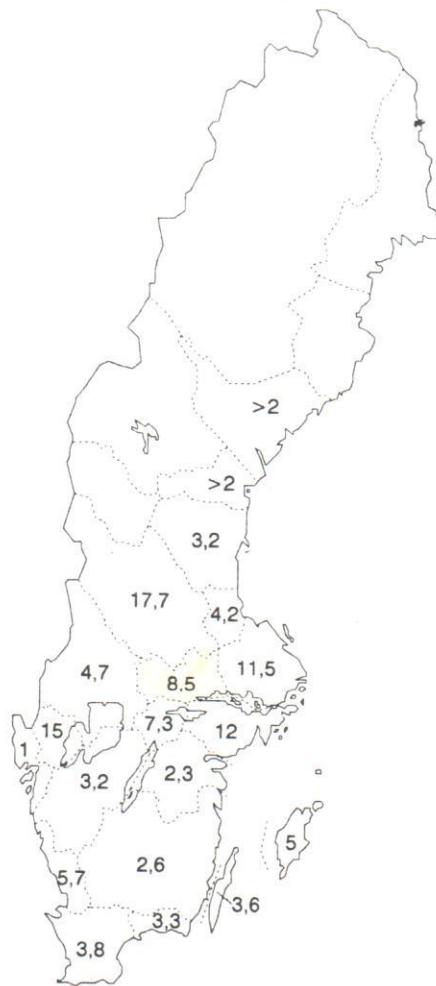
Ög: 1 ♂ Bankudden, Tåkern, 7–15.6 (fl.obs.).

Upl: 1 ex. Tegelsmora kyrksjö, Tegelsmora, 14.5–22.6 (Gunnar Ehrenroth m.fl.).

Sex mindre sumphöns är en relativt normal årsiffra för 1980-talet. Arten har inte rapporterats i Upl sedan 1984.

Kornknarr *Crex crex* (utanför Öl och Gil) (ca 1880 ex., ca 330 ex.)

Ca 330 kornknarrar är den högsta siffran på senare år, närmast kommer riksinventeringsåret 1968 då 231 hanar rapporterades och 1988 då ca 225 ex. hördes. Fyndens fördelning framgår av tabell 2. Intressant nog är kornknarrrens utbredningsbild mycket lik vaktelns. Den höga totalsumman berodde framför allt på riklig förekomst i östra Svealand, där Upl+Vstm+Dlr svarade

Figur 2. Antal vaktlar 1989 uttryckt som multipel av medelantalet vaktlar 1984–88 (dvs. årets antal dividerat med medeltalet för de senaste fem åren).

Numbers of Quail in 1989 expressed as a multiple of the average number during the previous five years.

för r
det ä
antal
på u
den
land
Sk: 1
Upl:
Fyra
Upl:
Sv
bl:
Vstm
ma
Tilläg
10
Skär
Tilläg
6–
Andr
Mind
Ås lp
de
ve
Femt
Svart
Sk: M
8–
nä
ku
(P:
Fa
(Ja
Hl: 1
Ge
6–
SV
Utve
pipar
1988
result
Fjällj
Dlr–
Sm:
Öl: 3
soi

för nästan 2/3 av alla rapporterade kornknarrar. Vad det än var för faktorer som låg bakom det rekordstora antalet vaktlar så påverkade de tydligen kornknarrar på ungefär samma sätt. Två häckningar rapporterades, den ena säreeget nog i *Sk*, som annars hade ett påfallande dåligt år, med bara två ropande hanar:

Sk: 1 par med 3 ungar i Eljaröd (Arne Ericsson).
Upl: 1 unge Kruseberg, Alsike, 4.8 (Ingemar Ahlén).

Fyra höstfynd har också inrapporterats:

Upl: 1 ex. Järva krog, Solna, 1.9 (Inge Larsson). 1 ex. Svinningeängen, Åkersberga, 19.9 (Magnus Jäderblad). 2 ex. Hügernäsviken 22.9 (Roine Strandberg).
Vstm: 1 ex. sedd Jeppetorp, Grythyttan, 26–27.8 (Thomas Carlsson).

Tilllägg: *Boh*: 1 ex. förolyckad Herrestadsfjället pr. 10.88 (Curt Josefsson).

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Tilllägg: *Vstm*: 1 ex. Kraftvärmeverket, Lundby, 6–13.9.82 (Hans-Olof Hellkvist m.fl.).

Andra fyndet i *Vstm*.

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Ås lpm: 1 stationärt par Västernoret, Åsele (Erik Kilander). Sedd på ytterligare en lokal vid Ångermanälven, Åsele (Sture Gustafsson).

Femte och sjätte fynden i *Ås lpm*.

Svartbent strandpipare *Charadrius alexandrinus*

Sk: Minst 27 ex. (16 ♂ + 11 ♀) i SV-Skåne varav 8–9 par gjorde häckningsförsök (6–7 par på Ängsnäset, 2 par vid Foteviken, 1 par på Flommen). 4 kullar med 9 ungar kläcktes, varav 6 blev flygga (Paul Eric Jönsson, se även *Anser* 28: 251–258). 1 ♀ Farhult 4.5 (Peter Svensson). 1 ex. Vitemölla 2–13.7 (Jan-Olov och Björn-Olov Magnusson).

Hl: 1 ex. Getterön 15.4 (Mikael Larsson m.fl.). 1 ♂ Getterön 11.5 (Mikael Nord). 1 ♀ Morups Tånge 6–18.5 (Stefan Lagerblad m.fl.). 1 ♀ (färgmärkt i SV-Skåne) Hamnutfyllnaden-Påarp 27.7 (fl.obs.).

Utvecklingen är nedslående för den svartbenta strandpiparen med en minskning från 33 ex. och 11–12 par 1988 till 27 ex. och 8–9 par 1989. Även häckningsresultatet försämrades från 8 till 6 flygga ungar.

Fjällpipare *Charadrius morinellus* (utanför fjälltrakterna *Dlr–Lpl*) (ca 275, 20)

Sm: 1 ad. + 1 juv. Bottorp, Kalmar, 25.8 (H. Persson).
Öl: 3 ex. N Enetri 5–6.5 (Tommy och Anders Eriksson). 1 ex. Össby 8.5 (Bosse Andersson). 4 ex. Sten-

åsa 17–18.5 (Staffan Rodebrand). 2 ad. Mellby Örs P-plats 23.5 (Göran Darefelt). 2 ad. Kapelludden 5.8 (Anders Carlsson).

Gil: 1 ex. Hoburgen 7.5 (Björn Klevevemark).

Hl: 1 ex. Holm 13.4 (Anna Björnfors). 1 ad. Getterön, 10.8 (Mikael Nord). 1 IK Lisered, N Falkenberg, 11.9 (Hans Nyström).

Boh: 3 ex. Galterö, Styrös skärgård, 17.9 (Lars Hellman).

Ög: 1 ex. Svälänge, Tåkern, 19.5 (Bo Ebenman).

Hls: 2 ex. Norrsjön, Alfta, 22.5 (Göran Junevik).

Ång: 1 ex. Stensöflon, Helgum, 26–27.5 (Anders Strömberg m.fl.).

Vb: 4 ex. Bjenberg 28.4 (gm Christer Olsson). 1 ex. Röbbäckslätten, Umeå, 3.5 (gm Christer Olsson). 1 ex. Hössjö 6.5 (gm Christer Olsson). 1 ex. Röbbäckslätten, Umeå, 10.5 (Christer Olsson). 1 ex. Degernäs, Umeå, 31.5 (Christer Olsson, Ralf Norberg).

Ly lpm: 1 vingskadat ex. Stensele 16.6 (Paul Nygård, Håkan Rune).

Rättelser: *Hls*: 1 ex. Vij, Delsbo, 20.6.88 (Arnold Larsson) (*VF* 48: 396) datum skall vara 20.5.

Tjugo fynd och 34 ex. får betraktas som en ganska normal siffra. Även fördelningen i tid och rum är normal, bortsett från fyndet i *Ly lpm*. Fynd av fjällpipare i Norrlands inland nedanför fjällen är mycket sällsynta, förmodligen beroende på att fåglarna sällan stannar för att rasta så nära häckplatserna.

Sandlöpare *Calidris alba*

Ly lpm: 1 juv. Badsjön, Storuman, 9–10.11 (Fredrik Sjöström, Per Gustafsson).

Andra fyndet i *Ly lpm*.

Skärnsnäppa *Calidris maritima*

Vstm: 1 ex. Vagnshäll, Näsby, 11.10 (Erik Jansson).

Tilllägg: *Vstm*: 1 ex. Gussjön, Fläckebo, 19.4.80 och 1.5.85 (Bo Eriksson, Kjell Eklund m.fl.).

Andra t.o.m. fjärde fyndet i *Vstm*.

Kärrensnäppa *Calidris alpina schinzii* (häckningar och observationer som tyder på häckning)

Sk: En inventering av västkusten upp till Rönnen gav 96–111 par varav 48–52 på Vellinge ängar (Paul Eric Jönsson).

Öl: Troligen ingen större förändring av beståndet (Irk Ö).

Hl: En inventering i n. *Hl* gav följande resultat: 2 par Tjolöholm, 1 par Ölmevalla, 6 par Åskatorp (varav dock endast en lyckad häckning), 14 par Getterön, 2 par Klosterfjorden, 11 par Båtafjorden; summa 36 par (Rolf Pettersson, Lars-Åke Flodin, Sten-Åke Carlsson, Donald Blomqvist).

Boh: 3 par häckade Ödsmåls kile, endast 1 par lyckades (Donald Blomqvist).

Upl: 2 par häckade troligen vid Ledskär (Sven-Erik Swanqvist m.fl.).

Ett försök till uppskattning av den svenska stammen slutar på ca 350–450 par fördelade som följer: **Boh** ca 5 par, **Hl** ca 40 par, **Sk** ca 110–140 par, **Öl** ca 150–200 par, **Gil** ca 50 par (?) och **Bl**, **Vg**, **Ög** och **Upl** tillsammans ca 10 par. Siffran är något högre än som tidigare antagits (**SF 2** anger 325–375 par) beroende på att antalet par i **Sk** och **Öl** enligt inventeringar de senaste åren visat sig vara något större än väntat, siffran för **Gil** är dock mycket osäker.

Myrsnäppa *Limicola falcinellus* (häckningar eller observationer som tyder på häckningar)

Ång: Några ex. spelade Storbränna–Stormyrans, Junsele, 10–14.7 (Gunnel Malmqvist, Torsten Bundsen).

Vb: 3 ex. S Frängsmyren, Norsjö, 3.6 (Owe Andersson).
Ly lpm: 4 ex. varav 1 på bo med 4 ägg Lycksamyran, Gunnarn, 11.6 (Håkan Rune, Bo Åström). Häckar sannolikt på Galgatmyran, Sorsele, där flera ex. sågs under häckningstid (Bernt-Erik Nordström).

Fynden ligger inom det redan kända häckningsområdet.

Dubbelbeckasin *Gallinago media* (ca 750 ex., ca 80 ex.)

Åttio dubbelbeckasiner i Sydsverige är ungefär samma antal som de senaste fyra åren, men betydligt fler än som var normalt under 1970- och början på 80-talet. Det största antalet rapporterades från **Vg** (22), **Nrk** (10) och **Sk** (8).

Spelande fåglar i Sydsverige:

Sm: 1 ex. sp. Häradssjön, Vaggeryd, 22.5 (Hans Boberg, Stefan Hage).

Gil: 1 ex. sp. Faludden 18–23.5 (Mikael Ackelman m.fl.).

Boh: 1–3 ex. sp. Mollön, Uddevalla, 11–15.5 (Peter Backman). 2 ex. sp. Porssen, Uddevalla, 23.5 (Dan Korn, Klas Stenbock).

Vg: 1–4 ex. sp. Sveneby, Östen, 1–13.5 (Torbjörn Gustafson m.fl.). 2 ex. sp. Ytterberg, Hornborgasjön, 15.5 (Jörgen Fritzon). 1 ex. sp. Almeö, Hornborgasjön, 20.5 (Hornborgasjöns fältstation). 1 ex. sp. Fridene, Hjo, 20.5 (Lars Skoglöf). Dessutom skrämdes intressant nog 1 ex. upp av en bandvagn i Hornborgasjön m. 7 (Niclas Fällström).

Nrk: Maximalt 5 sp. ex. Tysslingen 5–14.5 (Tomas Larsson). 1 sp. ex. Oset 3.5 (Åke Lorin). 2 sp. ex. Oset 14.5 (Bertil Rahm). 1 sp. ex. Kvismaren 20.5 (Kvismare fågelstation).

Ög: 1 sp. ex. Svanshals äng, Tåkern, 14–22.5 (Lars Frölich m.fl.).

Srm: 1 sp. ex. Sandasjön, Mörkö, 24.5 (Stefan Clason).

Upl: > 3 sp. ex. Hjälstaviken 6–15.5 (Thomas Johansson, Martin Tjernberg).

Vstm: 1 sp. ex. Hedbo, Västerfärnebo, 8–18.5 (2 ex. 8.5) (Åke Berg m.fl.). 2 sp. ex. Sörbysjön, Fellingsbro, 11–20.5 (Jan-Erik Malmstigen m.fl.). 1 ex. sp. Trådarängarna, Irsta, 11.5 (Daniel Green, Martin Green). 1 sp. ex. Vrenninge, Fläckebo, 18.5 (Karl-Gunnar Källebrink).

Dlr: 1 sp. ex. Grunfljot, Orsa, 2–3.5 (Bengt Oldhammer). 1 sp. ex. Glaningen, Ludvika, 16–18.5 (Thorild Jonsson, Pelle Adenäs m.fl.).

Från artens häckningsområden i fjällen har följande rapporter kommit:

Hjd: 1 ex. sp. V Funäsdalen 3.6 och 11.6 (Gunnel Långström, Bo Eriksson). 10–15 sp. ♂ ♂ Hamrafjället 12.6 (Bo Eriksson) och många sp. ♂ ♂ samma lokal 18.6 (Lars Hammarin).

Jmt: Nästjärnarna Offerdal: 2 ex. 30.5, 1 ex. 4.6 (Göran Boström). Storlien: max. 15 ex. 6 (fl.obs.). Storulvån: max. 11 ex. 6–7 (fl.obs.). Kodalshöjden, Skalstugan: 4 ex. 16.6 (Tomas Calberg).

Ly lpm: 1 ex. Badsjön, Storuman, 14.5 (Ulla Åkesson). 2 ex. Ammarnäsdeltat 27.5 (LUVRE). Flera ex. på tidigare känd spelplats i Ammarfjällsmassivet 6 (LUVRE). 1–2 ex. Ahajaure, Hemavan, 16.8 (Frank Johansson).

Lu lpm: 1 ex. sp. centrala Vuollerim 28.5 (Kjell Hedmark m.fl.).

T lpm: 1 ex. Alesjaure, 32 km SV Abisko, 14.7 (Dick v. Verne).

Tillägg: **Hjd:** Bo med 4 ägg Klinken 18.7.88 (Bo Eriksson).

Myrspov *Limosa lapponica* (häckningar eller observationer som tyder på häckningar)

Ly lpm: 1 ♀ Marsivagge, Ammarnäs, 22–26.6 (Värmdö ornit. fören.). 1 varnande ♀ nära Tjärro, Ammarfjällsmassivet, 23.6 (LUVRE). 1 ex. Stuore Juobbol, Ammarnäs, 26.6 (Bengt Olsson).

Tyvärr inga rapporter från "kärnområdet" i **T lpm**. Liksom för flera andra fjällarter som t.ex. snösiska finns praktiskt taget inga rapporter från fjälltrakterna mellan Ammarnäs och **T lpm**, något som nog snarare beror på brist på observatörer än på reella utbredningsluckor.

I fångenskap (Projekt Pilgrimsfalk, bilden) föddes 1989 36 ungar som samtliga släpptes ut. I det vilda producerades 26 ungar. Foto: Peter Lindberg/N. Peregrine.

Vittrut *Larus hyperboreus* (ca 770 ex., ca 97 ex.)

Nittiosju vittrutar är nära men klart under 1988 rekord-siffra 106 ex. Fyndens fördelning framgår av tabell 5. Inlandsfynd och övriga anmärkningsvärda fynd:

Sm: 1 ad. Norra Jularp, Aneby, 19.4* (Douglas och Olof Gustafsson).

Öl: 1 ex. Ottenby 11.8 (Ann Mari Thorner). Augusti-fynd av vittrut är mycket ovanliga.

Vg: 1 2K Vänersborgsviken 11.2 (Göran Darefelt).

Ög: 1 1K Hästhalmens hamn, Vättern, 30-31.12 (Benny Ekberg m.fl.).

Sm: 1 2K Alby, Botkyrka, 9.1 (Seppo Haavisto). 1 2K Sofielundstippen, Huddinge, 18.1 (Thomas Strid).

Upl: 1 2K Riddarfjärden 3-6.1 (Patrik Brehmer m.fl.).

Vrm: 1 2K Lillängsviken, Skoghall, 1.1-22.2 (Börje Monsén m.fl.), 1 3K Vänersvik, Ölmeviken, 2.4 (Bill Zetterström m.fl.).

Hls: 1 2K Kuggören 7.1 (Mats Axbrink, Björn Selin).

Femte fyndet i *Hls*.

Tretåig mås *Rissa tridactyla*

Häckningar:

Hl: 28 par häckade på Nidingen, men max. 15 ungar blev flygga (Nidingens fågelstation).

Inlandsfynd:

Sm: 1 ♀ Tåneryd, Markaryd, 17.2, funnen död följande dag (Bengt Jonsson). 1 ex. Talavid, Vättern, 3.10 (Leif Thörne).

Dsl: 1 ad. Topgrund, Väner, 28.10 (Mats Andersson).

Vg: 1 ad. Vänersborgsviken 5.2 (Göran Darefelt). 1 juv. funnen död Lugnarn, Sättila, 24.3 (Mark Magnus Sandström).

Vrm: 1 ad. Hult-Brattsand, S Kristinehamn, 22.1 (Jan Hägg, Benny Jungnickel). 1 ad. Skoghall 6.2 (Mats Jonzon). 1 ad. Yttre Åsfjorden, Väner, 8.12 (Håkan Axelsson).

Jmt: 1 ex. Ånnsjödeltat 10.8 (Ånnsjöns fågelstation).

Som vanligt dominerar Vättern och Väner stort bland inlandsfynden.

Fynd i Östersjön:

Totalt rapporterades ca 165 tretåiga måsar i Östersjön. Arten observerades i samtliga kustlandskap utom *Ög* och under årets samtliga månader.

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis* (häckningar och observationer som tyder på häckningar)

Sk: Ingen häckning på de senaste årens häcklokal i Nordostskåne.

Bl: 75 par Grönaholm, Kristianopel (Ivar Tägtström). 15 par Torsö (Bertil Oskarsson, Patrik Österbladh).

Sm: 125 par Fimpan, Bergkvara (Lars Möllersten). Ca 20 par Långskär, Sladö, Västervik (Bertil Widbom m.fl.).

Öl: Inga häckningar rapporterade.

Gil: 20-30 par på Storholmen, Laus holmar (Kjell Larsson, Pär Forslund).

Hl: 59 par Nidingen, 200 par Ustö, Värö (Uno Unger).

Om man antar att den häckande stammen på *Öl* var lika stor som 1988 (60 par) skulle det svenska beståndet av kentsk tärna ha varit ca 580 par 1989, vilket är en klar minskning jämfört med 1988 (ca 630-640 par) och 1987 (> 685 par). Stammen torde ha varit som störst (ca 1100 par) omkring 1975 (*SF* 2 s. 155) och har nu alltså halverats på 15 år. Liksom 1988 ligger minskningen framför allt i *Sk* och *Bl*. Kolonin i Västervik är ny och den nordligaste på ostkusten.

Svarttärna *Chlidonias niger* (häckningar)

Sk: Minst 2 par i Krankesjön (Nils Kjellén). 10 par i en mindre damm vid Holmeja (Christer Sjögren m.fl.).

11-12 par i Gummastorpasjön misslyckades troligen med häckningen (Leif Klinteroth m.fl.). Vid Araslövssjön fanns 7-8 par i maj, men det är osäkert om häckning genomfördes (Göran Swahn).

Öl: Minst 8 par på en lokal på södra *Öl*.

Vg: 1 par gjorde ett misslyckat häckningsförsök i Hullsjön. Anledningen till misslyckandet var att grågäss åt upp vassruggen där häckningsförsöket gjordes (Börje Broström). 5 par påbörjade häckning i Hornborgasjön men övergav sina bon (Hornborgasjöns fältstation).

Nrk: 3 par häckade Kvismaren, varav 2 par fick ut 3 flygga juv. (Kvismare fågelstation).

Ög: Minst 55 par häckade i Tåkern, men bara 10-15 ungar blev flygga (Anders Elf, Lars Gezelius)

Vstm: 27 par Fläcksjön, Fläckebo (Karl-Gunnar Källebrink). 6-7 par (misslyckades) Asköviken (Thomas Pettersson m.fl.). 4-5 par Rörbosjön, Fläckebo (Thore Lindberg m.fl.). 3-4 par Lagårdssjön, Kolbäck (Thomas Pettersson m.fl.). 3 par (misslyckades) Barkarövik, Kungs-Barkarö (Börje Wennerström m.fl.).

Även svarttärnan tycks visa en vikande tendens. Inalles har bara ca 150 häckande par inrapporterats (dock är rapporteringen troligen ofullständig på *Öl* och kanske också i nordöstra *Sk*). Oroväckande är också att så mycket som hälften av paren misslyckas eller avbryter häckningen. Att ruggande grågäss kan reducera vassbestånd högst avsevärt har på senare år uppmärksamats vid t.ex. Tåkern, dock är denna form av vassbekämpning tydligen inte alltid positiv ur faunavårdssynpunkt! Häckningarna i Kvismaren var de första i *Nrk* på ett kvartssekel.

Sillgrissla *Uria aalge* (häckningar utanför Karlsöarna och andra anmärkningsvärda fynd)

Sk: 8 par häckade Hallands Väderö (Nils Rosenlund).

Dsl: 1 ex. Marsjön, V Bäckefors, 5-24.11 (Leif Appलगren).

Ög: ca 10 par + 4 ungar Röskären, Gryt (Viking Olsson).

Srm: Häckningsförsök i Hartsöarkipelagen (Lennart Wahlén). 200 ex. Grän, Nynäshamn, 30.4 (Gert Andersson).

Upl: > 20 Kalken, Svenska Högarna, 28.5 (Bill Douhan).

Ång: Ca 500 par på Bonden (Ralf Norberg m.fl.).

Två sillgrisslor som kontrollerade på Bonden 9.7 var märkta som pull. på St. Karlsö 1975 resp. 1977, ett intressant bevis på utbyte av fåglar mellan Östersjöns sillgrisslekolonier. Första fyndet i *Dsl*.

Tobisgrissla *Cephus grylle*

Tillägg: *Vstm*: 1 ex. Ullersättersviken, Väringen, 6.5.86 (Jerry Andersson).

Andra fyndet i *Vstm*.

Tabell 6. Antal hökugglor och härfåglar per rapportområde under första och andra halvåret 1989.

Numbers of Hawk Owl and Hoopoe seen during spring and autumn 1989, by province. — = No data.

Rapport- område Province	Hökuggla Hawk Owl		Härfågel Hoopoe	
	Vår Spring	Höst Autumn	Vår Spring	Höst Autumn
<i>Sk</i>	0	9	7	0
<i>Bl</i>	0	1	15	0
<i>Sm</i>	5	44	3	0
<i>Öl</i>	0	8	13	1
<i>Gil</i>	0	0	14	3
<i>Hl</i>	0	10	8	1
<i>Boh</i>	0	7	0	1
<i>Dsl</i>	0	20	1	0
<i>Vg</i>	2	30	2	0
<i>Nrk</i>	0	9-10	3	0
<i>Ög</i>	0	8	0	0
<i>Srm</i>	1	24	8	0
<i>Upl</i>	2	ca 56	2	1
<i>Vstm</i>	0	51	5	1
<i>Vrm</i>	2	36	1	0
<i>Dlr</i>	—	—	3	0
<i>Gstr</i>	0	2	0	0
<i>Hls</i>	—	—	0	2
<i>Mpd</i>	—	—	1	1
<i>Ång</i>	—	—	2	1
<i>Vb</i>	—	—	4	3
<i>Nb</i>	—	—	0	4
<i>P lpm</i>	—	—	0	1
<i>Lu lpm</i>	—	—	1	0
Summa				
Total	12	ca 316	93	20

Alkekung *Alle alle*

Sk: Sammanlagt 1290 ex., fördelade enligt: feb. 1, okt. 7, nov. 1188, dec. 94, varav utanför NV-Skåne: 1 ex. Lundåkrabukten 20.11 (Anders Jönsson) och 1 ex. Nabben, Falsterbo, 26.11 (Anders Jönsson).

Bl: 1 ex. död i nät Sölvesborg 21.11 (gm Göran Svahn). 1 ex. Hasslö 27.11 (Kenny Nordström).

Öl: 1 ex. N Stenåsabadet 7.10 (Staffan Rodebrand). 1 ex. mot S Stenåsabadet 13.10 (Staffan Rodebrand). 2 ex. mot S Stenåsabadet 30.10 (Staffan Rodebrand).

Hl: Sammanlagt ca 1860 ex., fördelade enligt: feb. 1, okt. 14, nov. ca 1738, dec. > 106.

Boh: Sammanlagt 831 ex., fördelade enligt: jan. 29, feb. 6, mars 1, april 1, aug. 1, okt. 23, nov. 621, dec. 149.

Vg: 1 ex. funnen Främestad, Grästorps, 16.11, avled följande dag (Helmer Andersson gm Leif Sjöberg).

Srm: 1 ex. Oxelösunds hamn 9.2 (Per-Åke Hägerroth). 1 ex. Storrö, Bälinge, 18.2 (Lennart Wahlén, Stig Sandell). 1 ex. funnen död i fisknät Östra Kovik, yttre Bråviken, 3.4 (Gösta Linderholm gm Viking Olsson).

Upl: 1 ex. funnen död Rådmansö 13.1 (NRM). 1 ex. mot S Rönnskärs udde, Väddö, 18.11 (Bill Douhan m.fl.).

Hls: 1 ex. Bergön, Rogsta, 13.2 (Sigvard Carlsson, Nils Sjöström).

Mpd: 2 ex. Lörudden 12.11 (Lars Olausson).

Tillägg: *Boh*: 17 ex. Sotehuvud 7.11.87 (Christian Cederroth). 1 ex. Kåringön 28.12.87 (Christian Cederroth). 2 ex. Haby 2.12.88 (Christer Forsberg). 1 ex. Bovallstrand 2.12.88 (Christer Forsberg). *Upl*: 1 ex. Högklykefjärden, Gräsö, 5.11.88 (Christer och Mattias Forsgren).

Omkring 4000 alkekungar är givetvis rekord, mer än dubbelt så många som den hittills högsta årsstatistik, ca 1875 ex. 1985. Femte fyndet i *Mpd*.

Lunnefågel *Fratercula arctica* (ca 144, 48 ex.)

Sk: 1 ad. Hallands Väderö 25.6 (Paul Eric Jönsson). 2 juv. Kullen 25.10 (Nils Kjellén m.fl.). 1 juv. Båstad 25.10 (Ulf Stengård m.fl.). 1 juv. Kullen 3.12 (Ola Ellerström, Hans Larsson).

Hl: 1 1K Rödsjär, S Varberg, 28.9 (Mikael Nord). 1 1K Morups Tånge 28.10 (Stig Jacobsson m.fl.). 1 1K Getterön okänt datum (Mikael Nord).

Boh: Totalt 36 ex., fördelade enligt: jan. 14, feb. 9, april 3, sept. 2, okt. 5, nov. 3. Dessutom 5 ex. funna döda i jan. (NRM).

Fyrtiotre (plus fem döda) lunnefåglar är något mer än normalt. Som vanligt uppträder arten nästan enbart på Västkusten, från Kullen norrut. Inga observationer som kunde tyda på häckning gjordes i Soteskärsområdet.

Turturduva *Streptopelia turtur* (ca 2 100 ex., 155 ex.)

Efter flera dåliga år är årets siffra, 155 turturduvor, ett normalt antal sett i ett litet längre perspektiv. Fyndens

geografiska fördelning framgår av tabell 4. Någon häckning kunde heller inte fastställas under 1989, men stationära turturduvor rapporterades från flera håll:

Sk: Upp till 3 ex. Ängavallen, Vellinge, 5–26.6 (fl. obs.).

Bl: 1 par på Utlängan 6–7 (gm Niklas Holmström).

Ög: 2 ex. Väversunda-Lassagården 25.6–18.8 (fl. obs.).

Några andra anmärkningsvärda fynd:

Sk: 1 ex. stationärt i en turkduveflock Näsbyholm 18.11–31.12 (Christer Sjögren m.fl.).

Lu lpm: 2 ex. Årrenjarka, Kvikkjokk, 12.6 (Rüdiger Kasche).

Tornuggla *Tyto alba*

Sk: 1 ex. 13.5 på samma lokal där den fanns 1988 (Peter Öhrström).

Den allra sista resten av den skånska tornugglestammen.

Berguv *Bubo bubo*

Sk: 1 par häckade i Hässleholmstrakten vilket var den första häckningen i *Sk* sedan 1938.

Häckningen är säkert ett resultat av Berguv Skånes utplanteringar som omfattat 39 uvar sedan 1983. Trägen vinner!

Fjälluggla *Nyctea scandiaca*

Sk: 1 ad. ♀ mellan Fyledalen och Ållskog 26.11 (Jens Christensen m.fl.).

Sm: 1 ♀ Händelöp, Västervik, 13.12 (Bimbi Ollberg).

Boh: 1 ad. ♂ Torslanda, Hisingen, 10.11 (Glenn Palmstam).

Vg: 1 ex. Örby, Mark, 21.10 (Liss Eriksson). 1 ex. Lökstads, Gullspång, 11.11 (Jan Evertsson, Arne Karlsson). 1 ex. Delebäck, Skagern, 12.11 (Ingvar Tropp, Roland Karlsson). 1 ex. V Älleberg, Falköping, 17.12 (gm Åke Abrahamsson). 1 ex. Herrljunga 24.12 (Thomas Blomdahl).

Ög: 1 juv. Omberg-Täkern 29.10–31.12 (fl. obs.).

Upl: 1 ex. Söderarm 20.4 (gm Lars Tydén). 1 juv. Söderarm 19–21.11 (Lars Tydén). 1 ex. Rödgrind, Rasbo, 27.12 (gm Yngve Träff). 1 juv. ♀ Ytterskär, Väddö, 27.12 (Lars Olsson).

Vstm: 1 ex. Lappland, Skinnskatteberg, pr. 4 (Carl-Henrik Sunesson).

Dlr: 1 ex. Rågsveden, Vansbro, 21.10 (Irene Robertsson). 1 ex. Larsbo, Smedjebacken, 6.12 (Torbjörn Jansson).

Hls: 1 ♀ el. subad. Dalsjön, Arbrå, 6.11 (Carl-Erik Zetterlund). 1 ♀ Skalen, Viksjöfors, 18.4 (Stefan Olander).

Ång: 1 ♀ Järnäs udde 31.10–4.11 (fl. obs.).

Vb: 1 ad. ♀ St. Fjäderägg 20.10 (Mats Andersson m.fl.).

1 ex. N Obbola 19.11 (Lisbeth och Tommy Bohman).

Nb: 1 ex. Junkön, Luleå, 9.11 (Tord Selberg).

Ly lpm: 1 ex. Kaskeluokt, Storuman, 29.3–2.4 (Olle Lindh). Färsk spybollar nära Äivesåive, Ammarnäs, 22.6 (LUVRE).

Lu lpm: 1 ex. Dundret, Gällivare, 26.6 (Per Grantz m.fl.). 1 ex. Huornatj, Padjelanta, 6.7 (H. G. Karlsson).

T lpm: 1 ex. dammen vid LKAB, Svappavaara, 26.10 (Kenneth Olofsson).

Tillägg: *Ång*: 1 ex. Hädanberg, Anundsjö, 1.5.85 (Kurt Salomonsson via Thomas Birkö).

Ca 24 observationer nedanför fjällkedjan är den högsta siffran sedan vintern 1983/84. Fyra observationer i fjällen är också en hög siffra för ett "icke-häckningsår". Kanske några par rentav häckade 1989 utan att uppmärksammas? Arten dök också upp i områden där den sällan rapporteras: i *Boh* och *Dlr* har fjällugglan inte uppträtt sedan 1984, i *Lu lpm* inte sedan häckningsåret 1982 och i *Sk* inte sedan 1979.

Hökuggla *Surnia ulula* (fynd söder om *Dlr*–*Hls*)

Den relativt svaga förekomsten hösten 1988 (19 ex.) följdes av en ännu fåtaligare förekomst våren 1989 då inalles bara 12 ex. rapporterades (se tabell 6), och inte en enda häckning noterades inom rapportområdet 1989. Från början av september noterades dock en kraftig invasion i praktiskt taget hela Sydsverige (tabell 6). Fram till årsskiftet hade drygt 300 hökugglor rapporterats, vilket gjorde invasionen till den största sedan jätteinvasionen 1983/84. Om mönstret från tidigare invasioner håller så bör resultatet bli ett antal häckningar i Mellansverige under 1990.

Tillägg: *Dsl*: Ytterligare tre häckningar har rapporterats från 1984 och en från 1985 (Göran Darefelt). Detta ökar antalet häckningar i landskapet till tio 1984.

Slaguggla *Strix uralensis*

Boh: 1 ad. Vättlefjäll, O Göteborg, 3.6 (Hans Nyström).

Vg: 1 ad. sågs nära föregående års häckplats 8.6 (Jörgen Fritzon).

Srm: 1 ex. Kungsgatan, centrala Eskilstuna, 11.12 (Bosse Dennemo gm Lennart Bolund)

Andra fyndet i *Boh* och det tredje i *Srm*.

Lappuggla *Strix nebulosa*

Srm: 1 ex. Hedlandet, Gillberga, 17.9 (Sten Gustavsson gm Göran Hedlund).

Upl: 1 ex. Hällen, Hällnäs, 18.3 (Lennart Söderlund). 1 ex. vid Nyväga, Månkarbo, 28.5 (Lars Frankenberg m.fl.).

- Vstm*: 1 ex. på flera håll i Ramnästrakten 14–30.5 (fl. obs.).
- Vrm*: 1 ex. Bålen, Asphyttan, 5.10 (Gösta Skoglund m.fl.).
- Dlr*: 1 ex. funnet utmattat Gustafs, Borlänge, ult. 6 (gm Conny Trogen). 1 ex. Kloster, Hedemora, 17.11 (Erik Ringaby).
- Hls*: 1 ex. Sandarne 26.3 (Niklas Lindberg). 1 ex. Bäckeskogsberget, Ljusdal, 27.3 (Tony Persson). 1 par Mellanbyn, Hudiksvall, 14–25.4 (Mats Axbrink, Per-Erik Mattila). 1 ex. Bålsön, Hudiksvall, 16.6 (Peter Engström). 1 ex. Lövtjärn 6 (gm Bo Forsling). 1 ex. Bäckavallen, Alfta, 26.9 (Stefan Olander).
- Mpd*: 2 ex. Tjärnberget, Stöde, 1 (Gustav Tallroth). 1 ex. Ås ängar, Alnö, 26–31.3 (Ingemar Marklund m.fl.). 1 ex. tillvarataget Harv, Attmar, 8.4, dog två dagar senare (Nils Lundmark, C. E. Zackrisson). 1 ex. Bergafjärden, Njurunda, 4.5 (C. E. Zackrisson, Jan Högborg). 1 ex. Hundberget, Torp, 13.9 (Jan Calissendorf). 1 ex. Älgtjärn, Torp, 13.9 (Jan Calissendorf). 1 ex. Fränsta, Torp, 3.11 (Björn Svensson).
- Ång*: 1 ex. Lövvik, Tåsjö, 23–24.2 (Lars Bruks). 1 ex. Trysunda, Nätra, 3 (Hans Norberg gm Thomas Birkö). 3 ex. Norrbyn, Hörnefors, m. 4 (Stefan Delin gm Thomas Birkö). 1 ex. Ulvöhamn, Nätra, 26.5 (Urban Grenmyr). 1 ex. funnen död Nordmaling 19.10 (NRM).
- Vb*: Ingen häckning konstaterad, men ca 20 ex. rapporterade 1–6 (lrk *Vb*) och 3 ex. funna döda (NRM).
- Nb*: 1 häckning Boden (lrk *Nb*) och 15 ex. funna döda (NRM).
- Hjd*: 1 ex. på ej närmare angiven lokal 8.5 (Elisabeth Melin).
- Jmt*: 2 häckningar i Järpen och 1 i Åsarna (Bo Kristiansson, Bertil Roos). Dessutom 1 ex. funnen död Strömsund 28.2 (NRM). 1 ex. Landön 27.4 (Sigvard Sandling). 1 ex. Frösön 29.4 (Thomas Holmberg, Ulla Falkdalen). 1 ex. funnen död Strömsund 5.5 (NRM). 1 ex. funnen död Östersund 28.5 (NRM). 1 ♀ Offerdal 5.8 (Gunnar Olofsson).
- Ås lpm*: 2 ex. Lövberg, Saxnäs, 1–4 (Elin och Brynolf Jonsson). 1 ex. funnen död O Ormsjö, Dorotea 6.3 (Ajtte).
- Ly lpm*: 1 ex. Kaskeluokt, Storuman, 27.3 (Lillemor Persson). 1 ex. Juktån, Gunnarn, 11.5 (Otto Holmner). 1 ex. Tara, Åskilje, 15.12 (Lena Hörstedt m.fl.).
- P lpm*: 1 par Ljustråskområdet, O Moskosel, 9.9 (Anna Furtenback).
- Lu lpm*: 1 ex. utanför Jokkmokk pr. 4 (Mats Karström). 1 ex. Koikul, SV Vuollerim, pr.5 (gm Mats Karström). 1 ex. funnen död Sarkavaara, Messaure, 10.5 (Ajtte). 1 ex. funnen död Hakkas 9.7 (NRM).

Bara fyra häckningar är en mycket låg siffra, den lägsta sedan 1979 då arten överhuvud taget inte konstaterades häcka i Sverige. Fördelningen, 3 i *Jmt* och 1 i *Nb*, är också anmärkningsvärd. Rimligen var det dåliga näringsförhållanden i norr som var orsaken både till de få häckningarna och den nästan invasionsartade förekomsten i Svealand och södra Norrland. Fyndet i *Hjd* tycks vara det andra under 1900-talet, och i *Hls* har ar-

ten inte rapporterats sedan den häckade med 3 par 1984. I *Vstm* däremot är lappugglan numera nästan årsvis. Under 1980-talet har den påträffats 1981, 1984 och 1986–89.

Kungsfiskare *Alcedo atthis* (häckningar)

- Bl*: 2 häckningar i Mörrumsån (Andreas Wällberg m.fl.). 1 trolig häckning i Ronnebyån (Jan Svanteson).
- Sm*: 1 par häckade Silverån, Hultsfred (Kenneth Rosén, Peter Nilsson). 3 par häckade Ryningen, Mörlunda, 11.6 (Per-Inge Fagerström, Krister Persson). 1 par häckade Torsjöån, Eksjö (Eksjö OK). 1 par häckade troligen i Svartån vid Gripenberg (Magnus Johansson m.fl.).
- Vg*: 1 par häckade Trollhättan (Börje Broström).
- Nrk*: 1 par häckade Karlslund, Örebro (Jerker Andersson).
- Ög*: 3–4 par häckade, totalt 12 bon anträffade varav 11 bebodda. Inalles 11 ad.+59 juv. ringmärkta (Juhani Vuorinen).
- Dlr*: 1 häckning i Leksands kommun (Staffan Müller, Gunnar Lind m.fl.).
- Hls*: 1 häckning i Voxnan, N Voxna (Bo Henriksson).
- Ett kraftigt uppsving för denna köldkänsliga art är inte oväntat efter de senaste milda vintrarna. Häckningarnas fördelning är däremot anmärkningsvärd. Det stora antalet i *Ög* beror visserligen på systematisk eftersökning, men det är märkligt att häckningar konstateras så långt norrut som i *Dlr* och *Hls* men däremot ingen i *Sk*. Förklaringen måste rimligen vara dålig ornitologisk aktivitet på lämpliga lokaler i *Sk*.

Biätare *Merops apiaster* (92, 10)

- Öl*: 1 ex. Ottenby 25.5 (Claes Andersson). 1 ex. Ottenby 20.6 (Joakim Hagström). 1 ex. mot S Ottenby 5.7 (Niclas Eklund).
- Gtl*: 1 ex. Ar, Fleringe, 1.6 (Anders Nissling). 1 ex. Tomtbod, Burs, 10.6 (Stellan Hedgren, Gun Ingmannson).
- Boh*: 1 ex. Gunneröd, Uddevalla, 14.5 (Sune Wallström).
- Vg*: 1 ex. Friggeråker, Falköping, 8.6 (Jan v Brömssen).
- Dlr*: 4 ex. Lima, Leksand, 26.5 (Staffan Müller, Gunnar Lind m.fl.).
- Ång*: 1 ex. Skags udde, Grundsunda, 4.6 (Gudrun Norstedt).
- T lpm*: 1 ex. Jukkasjärvi 23.5 (Lars Johannes Svonni).
- Tillägg: *Öl*: 1 ex. Ängjärnsudden, Böda, 5.7.85 (Jörgen Josefsson). 2 ad.+1 ex. Gammalsby 11.7.88 (Björn Svensson).
- Tio fynd av 13 ex. är relativt normalt. De första fynden i *Ång* och *T lpm*, det andra i *Dlr* och det fjärde i *Boh*. I och med detta har biätare anträffats i samtliga landskap och lappmarker utom *Hjd*, *Jmt*, *Ås lpm* och *P lpm*.

Blåkråka *Coracias garrulus* (115, 4)*Nrk*: 1 ex. Valen, Hjälmaren, 14.4 (Bo Eriksson).*Srm*: 1 ex. Skenäs, O Fjellskafta, Floda, 30.6–1.7 (Agne Swenzén).*Upl*: 1 ex. Rossholm, Hållnäs, 26.6 (Barbro Sjölin gm Björn Lundgren).*Ång*: 1 ex. Käxed, Vibygerå, 23.7 (Peter Flodin gm Fredrik Haas).

Fynden ligger kvar på en låg nivå, betydligt lägre än i början av 1980-talet. Fyndet i *Nrk* var det första sedan 1978. Fyndet i *Nrk* var också extremt tidigt, möjligen det tidigaste någonsin i Sverige.

Härfågel *Upupa epops* (ca 1000 ex., ca 111 ex.)

Etthundraelva härfåglar är en hög årssiffra men inget rekord. Den tidsmässiga och geografiska fördelningen var normal (tabell 6). Inga observationer som tyder på häckning har rapporterats, men 1 ex. uppehöll sig vid Sjömo, *Nrk*, 10.5–10.8 (Ulf Eriksson).

Gråspett *Picus canus*

Inte mindre än 19 häckningar har rapporterats fördelade på *Dsl* (2), *Upl* (3), *Vrm* (1), *Dlr* (1), *Gstr* (1), *Hls* (1), *Mpd* (4), *Ång* (5) och *Hjd* (1). Detta är troligen det största antal gråspettäckningar som konstaterats ett enskilt år även om nästan lika många konstaterades 1979 (17) och 1987 (16). Dessutom har fåglar rapporterats under häckningstid på ytterligare minst 35 lokaler i *Upl* (1), *Vstm* (1), *Vrm* (8), *Dlr* (1), *Gstr* (5), *Hls* (?), *Mpd* (7), *Ång* (7), *Vb* (4) och *Jmt* (2).

Följande observationer gjordes utanför artens normala utbredningsområde:

Vg: 1 ♂ Tiveden 25.3 (Jan v Brömssen).*Nb*: 1 ex. på fågelbord Juoksengi hela 1 (Ingemar Kauppi).*Hjd*: 1 häckning Huskølen (Stefan Rystedt).*Ås lpm*: 1 ex. Vilhelmina 20.11 (Elisabeth Öberg). Sedd på fågelbord i Ålgsjö och Åsele (Sture Gustafsson).*Ly lpm*: 1 ex. Myrträsket, Barsele, 27.2 (Birger Johansson). 1 ex. Långsjöby, Storuman, 8 (Marcus och Josef Årlebrandt). 1 ♂ Långvattnet, Storuman, 24.10 (Mårten Karlsson).*P lpm*: 1 ex. Grandal, 6 km NV Arvidsjaur, 12 (Folke Lindgren).

Tillägg: *Dsl*: Ytterligare en häckning rapporterad från 1985 och ett stationärt par på samma lokal 1986 (Göran Darefelt).

Gröngöling *Picus viridis**Hjd*: 2 ex. Huskølen 22.3–2.4 (Stefan Rystedt).Troligen andra fyndet i *Hjd*.

Tabell 7. Antal häckningar och fynd under häckningstid av vitryggig hackspett under 1989.

Numbers of confirmed, probable and possible breeding records of White-backed Woodpecker by province during 1989.

Rapport- område	Häckningar	Troliga häckningar	Enstaka fåglar under häckningstid Sites with single birds
Province	Confirmed breeding	Probable breeding	
<i>Sm</i>	1	1	7–9
<i>Dsl</i>	2	6	6
<i>Ög</i>	0	0	4
<i>Upl</i>	1	2	4
<i>Vstm</i>	0	1	0
<i>Vrm</i>	3	7	10
<i>Dlr</i>	2	0	3
<i>Gstr</i>	2	2	1
<i>Hls</i>	0	0	1
Summa			
Total	11	19	36–38

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos*

Den negativa utvecklingen för den vitryggiga hackspetten fortsätter i accelererande takt trots de senaste milda vintrarna (tabell 7). Särskilt oroande är att beståndet vid nedre Dalälven nu minskar snabbt. Från *Nrk* rapporterades för första gången inte en enda vitryggig hackspett under 1989. Nästan de enda ljuspunkterna är det lilla beståndet i östra *Sm* som upptäckts de senaste åren och stammen i *Dsl* som verkar vara någorlunda stabil och större än man tidigare trott. Möjligt är att minskningarna de senaste milda vintrarna beror på att "vitryggarna" då rör på sig mer än vanligt. På detta kan möjligen ett antal observationer utanför artens normala utbredningsområde tyda:

Sm: 1 ex. Skäljarp, Eksjö, 15.4 (Roland Ljunggren).*Boh*: 1 ex. 1,5 km SV Torslanda k:a 31.10 (Grim Ivarsson).*Srm*: 1 ♂ Landsort 17.9 (Göran Ettestam m.fl.).*Ång*: 1 ex. Ramvik, Högsjö, 16.10 (Tommy Puktörne).*Vb*: 1 ♂ sträckte in vid Blågrundet, Sörmjöle, 10.11 (gm Christer Olsson).

Tillägg: *Sm*: 1 ex. Förlösa, Kalmar, 12.2.84 (Niklas Andersson).

Tofslärka *Galerida cristata*

Sk: 2 par+1 ♂ i Malmö hamn under våren (Bengt Grandin), men bara 1 häckning med 2 pull. rapporte-

Ög: 5 häckningar, varav 3 lyckade. Dessutom 1 par och 2 ex. under häckningstid. Tre höstobservationer 3–29.9.

Upl: 1 ex. Uppsala reningsverk 11.9 (Per Johan Ulfendahl).

Vstm: 1 par häckade Stensta, Sverkestaån (Jan-Erik Malmstigen). 1 ex. Hammarbacken, Linde, 8.5 (Folke Vennberg). 1 ex. Hagbyån, Gyttertorp, Nora, 7.9 (Claes Eliasson).

Vrm: 6 häckningar samt 1 par och 5 enstaka ex. under häckningstid. Dessutom 2 höstobservationer 1.9–8.10.

Dlr: 2 häckningar och 7 enstaka fåglar under häckningstid. 1 höstobservation 6.9.

Hls: 2 ex. Västerhocklan, Los, 22.7 (Per-Erik Modd, Stefan Olander).

Mpd: 1–2 ex. Ljunga kraftverk, Torp, 11–26.9 (Bengt Gruvin, Björn Svensson).

Äng: 1 misslyckad häckning Västanåfallet, Viksjö (Leif Johansson m.fl.).

Vb: 1 ♂ St. Fjäderägg 9.6 (Lars Edenius). 1 ex. Böleäng, Umeå, 11.6 (Björn Olsén, Ralf Norberg). 1 ex. St. Fjäderägg 1.8 (Christer Olsson, Björn Olsén).

Jmt: 1 par häckade Åre (Benny Paulsson).

Ly lpm: 1 ex. Gunnarn 16.5 (Svante Gunnarsson).

De milda vintrarna har resulterat i ett ökat antal försärlor. Häckningen i *Jmt* är den tredje i landskapet.

Engelsk sädesärta *Motacilla alba yarrellii* (58, 6)

Bl: 1 ad. ♂ Ronneby 20.4 (Jan Svantesson).

Hl: 1–2 ♂ + 1–2 ♀ ♀ Varbergs hamn och Getterön 8.4–14.5 (Mikael Nord m.fl.). 1 ex. Ugglarp 25.7 (Falkenbergs OF).

Dsl: 1 ex. Berg, Holm, 2.5 (Georg Ståhl).

Vstm: 1 ♂ Furuvägen, Köping, 26.4–9.7 (Arne Eklöv m.fl.). Sågs vid ett tillfälle i juli med mat i näbben, och vid ett annat tillfälle flyga in i en holk. Någon häckning kunde dock inte konstateras.

Vrm: 1 ex. (trol. 2K ♂) ringm. Heden, Karlstad, 7.5 (Sven Larsson).

Tillägg: **Vg:** 1 ♂ Hullsjön 14.4.84 (Jan v Brömsen).

Sex fynd av 7–9 ex. är en rätt normal siffra för de senaste åren, men en hög siffra i ett längre perspektiv. Första fyndet i *Dsl*, det tredje i *Bl* och *Vrm* och det fjärde i *Vstm*.

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros* (norr om Boh–Vg–Srm)

Dsl: 1 ♂ Södra sidan, Bengtsfors, 6.5 (Lars-Åke Edvardsson).

Nrk: 1 ex. Örebro 26.5 (Peter Gustafsson). 1 ♀ Ämmeberg 20.7 (Erik Törnvall). 1 ♀ Lekhult, Kilsbergen, 4.8 (Erik Nordberg).

Upl: 1 ♂ Söderarm 25.5 (gm Lars Tydén). 1 ♀-färgad ringm. Svenska Högarna 31.5 (Bill Douhan). 1 sj. ♂

Forsmarks kärnkraftverk 5–9.6 (Robert Ekman). 1 ex. Birger Jarlsgatan-Mäster Samuelsgatan, Stockholm, 17–24.6 (Jonas Nordin m. fl.). 1 ♀-färgad Forsmarks kärnkraftverk 19.7 (Owe Rosengren).

Vstm: 1 par häckade troligen Ovako steel, Hällefors (Max Widman m.fl.). 1 ♂ Fagersta bruk, Västanfors, 4.5–21.6 (Arne Karlsson). 1 par Sura bruk, Sura, 18.5 och 2 ♂ ♂ på samma lokal 15.5–15.6 (Yngve Pettersson). 1 ♂ MEAG/Volvo, Köping, 29.5–6.6 (Mikael Olsson). 1 ♂ ABB-Mimer, Västerås, 7.6 (Thomas Pettersson).

Vrm: 1 ♂ häckade framgångsrikt tillsammans med en rödstjärthona Degerfors järnverk (Johni och Leif Paakonen). 1 ♀ ringm. Hammarö fågelstation 18.5 (Björn Ehrenroth m.fl.). 1 ♂ Lurö 1.7 (Claes-Göran Ahlgren). 1 ♂ Sund, Älvsbacka, 27.10 (Jan Bengtsson).

Dlr: 1 ♂ Norn, Hedemora, 28.3 (Per Linder). 1 ♀ par Syrafabriken, Falun, 4.7 (Sten-Erik Bohlin). 1 ♀ Hörksbyn, Grängesberg, 10.8 (Bertil Rahm). 1 ♂ Smedjebacken 13.8 (Håkan Dahlström).

Gstr: 1, ev. 2, häckningar Hamnen, Gävle (Hans Wallén m.fl.). 1 juv. Fredriksskans 8.9 (Hans Wallén).

Hls: 1 ♂ Söderhamn 11.5 (Tord Swales).

Vb: 1 subad. ♂ Öster-Sandskär, Täftehalvön, 13.4 (Anders Granér). 1 ad. ♂ Lövbådan, Holmsund, 5.5 (gm Christer Olsson). 1 ex. Kont, Obbola, 11.6 (Jan Melander).

Jmt: 1 ♂ Strömsund 12–13.4 (Tomas Bergström).

Ly lpm: 1 ex. Ängedal, Tärnaby, 8.4 (Tore Larsson, Arne Kristoffersson).

Tillägg: **Gstr:** 2 ♂ ♂ Hamnen, Gävle, 16.6.88 (Per Aspenberg).

Normal förekomst. Häckningen i *Gstr* är den tredje (och ev. fjärde) i landskapet och den fjärde i Norrland, medan fynden i *Jmt* och *Ly lpm* var det tredje resp. första i rapportområdet. Från västkusten rapporteras stammen i Göteborg ha minskat med mer än hälften, till max. 10 par (Reino Andersson). Minskningen tros bero på "uppsnygning" och asfaltering, framför allt i hamnområdena.

Svarthakad buskskvätta *Saxicola torquata* (fåglar ej tillhörande rasen *maura*) (ca 105, 12)

Sk: 1 ♀ Skanörs hamn 27.3 (C. F. Sjölund). 1 ♀ (samma?) fotbollsplanen S hamnvägen Skanör 29.3 (fl.obs.). 1 ♂ Glimminge, Bjärehalvön, 15.5 (Kjell Åke Hall). 1 2K ♂ Knösen, Skanör, 3.6 (Nils Kjellén, C.-G. Dahl).

Bl: 1 ♂ Utlängan 12–14.5 (Niklas Holmström, Anders Eriksson).

Sm: 1 ♂ Hyllingen, Aneby, 17.5 (Olof Hjelm m.fl.). 1 ad ♂ Malerås, Vislanda, 7–10.8 (Jens Morin, Anders Engström).

Öl: 1 ♂ Mellby ör 5.5 (Tomas Lundqvist m.fl.).

Gtl: 1 ♂ Hoburgen 15–17.4 (Stellan Hedgren m.fl.). 1 ♀ Rivet, Sundre, 1.5 (Michael Averland).

Srm: 1 ♀ Läske, Torö, 15.4 (Tommy och Anders Eriksson m.fl.).

Upl: 1 ♂ Hötteskär, Värmdö, 10.5 (Owe Vinberg).

Tolv fynd är något mer än normalt. Fördelningen i tid och rum är normal; vårfynd av svarthakade buskskvättor tillhör normalt rasen *rubicola* medan höstfynd oftast tillhör *maura*.

Gräshoppångare *Locustella naevia*

Tillägg: *Ås lpm*: 1 ex. Mesjöån, Åsele, två somrar i följd, osäkert år (Sture Gustafsson).

Första och andra fyndet i *Ås lpm*.

Flodsångare *Locustella fluviatilis* (ca 1 350 ex., ca 200 ex.)

Ingen säker häckning konstaterades 1989, men i Bergshem, Mark, *Vg* – där 1 ex. hördes 2.6–18.7 – fånga-

Tabell 8. Antal sjungande ♂♂ av flodsångare, trastsångare och sommargylling i Sverige 1989.

Numbers of singing males of River Warbler, Great Reed Warbler and Golden Oriole in 1989 by province.

Rapport- område Province	Flod- sångare River Warbler	Trast- sångare Great Reed Warbler	Sommargylling Golden Oriole
<i>Sk</i>	2	1	> 40
<i>Bl</i>	5	0	8
<i>Sm</i>	23	8	13–14
<i>Öl</i>	6	3	11–17
<i>Gtl</i>	15	2	19–20
<i>Hl</i>	2	1	7
<i>Boh</i>	2	2	2
<i>Dsl</i>	0	1	0
<i>Vg</i>	10	77–79	3
<i>Nrk</i>	14	46	0
<i>Ög</i>	7	ca 155	2
<i>Srm</i>	18	13	7
<i>Upl</i>	34	17–18	3
<i>Vstm</i>	28	16	3
<i>Vrm</i>	5	13	0
<i>Dlr</i>	16	1	0
<i>Gstr</i>	3	2	0
<i>Hls</i>	5	0	0
<i>Mpd</i>	4	0	0
<i>Ång</i>	4	0	2
Summa			
Total	203	ca 360	120–128

des 6.7 2 ex. som båda hade ruvfläckar (Robert Magnusson, Christer Johansson). Drygt 200 sj. ♂♂ innebär det näst högsta antalet hittills efter 1988 då 215 ♂♂ hördes. Fördelningen på landskap framgår ur tabell 8.

Rättelse: *Dsl*: 1 ex. Frändeforsåns utlopp i Ö. Hästefjorden 29.6–11.7 (*VF*48: 407) skall vara 20.6–11.7.

Vassångare *Locustella luscinioides* (ca 142 ex., ca 14 ex.)

Sk: Troligen 2–3 ♂♂ Krankesjön 3.3–15.3 och 4.5–4.6 (fl.obs.). 1 sj. ♂ Krageholmssjön 15.5 (Alan Harkess, Paul Axelsson).

Gtl: 1 ex. Fardumeträsk 27.6–1.7 (Torsten Green-Petersen m.fl.).

Vg: 1 ex. Flån, Hornborgasjön, 13.5 (Christer Larsson, Åke Abrahamsson). 1 ex. Stenum, Hornborgasjön, 15.5–13.6 (Peder Fält m.fl.). 1 ex. Fågeludden, Hornborgasjön, 31.5–2.6 (Peder Fält m.fl.).

Ög: 1 ex. Svålinge, Tåkern, 6.6 (Bengt Andersson). 1 ex. Sjön, Tåkern, 6–27.6 (Tåkerns fältstation). 1 ex. Härnaviken, Roxen, 29.7 (Henrik Druid).

Srm: 1 ex. Idö, Söderfjärden, 11–21.5 (Lars Broberg). 1 ex. Bondkroken, Läggesta, 24–25.6 (Mats Karström).

Upl: 1 ex. Hjälstaviken 4.5 (Roland Sjöqvist).

Vrm: 1 ex. Hamratjärnen, Ekshärad, 3.6* (Erik Borgström, Bo Carlsson).

Efter de "magra" åren 1984–86 har antalet vassångare 1987–89 legat på 13–15 ex./år, vilket är samma nivå som i början av 1980-talet även om antalet vassångare i *Sk* är lägre än då. Tidsmässigt var vassångarens förekomst 1989 extrem, fynden i Krankesjön 3–15.3 är de i särklass tidigaste i Sverige (tidigare förstadatum 14.4). Fyndet i *Vrm* är det andra i landskapet.

Busksångare *Acrocephalus dumetorum* (245, 35)

Bl: 1 ex. Gulberna, Karlskrona, 12–28.6 (Carl-Ivan Carlsson m.fl.). 1 ex. Utlängan 1.7 (Björn Kleve-mark).

Sm: 1 ex. Stockaryd 28.5–3.7 (Stefan Isaksson m.fl.).

Öl: 1 ex. ringm. Ottenby 27.5 (Jan Pettersson). 1 ex. Sandvik, Degerhamn, 28.6–14.7 (Björn Hagström).

Gtl: 1 ex. Våndburg, Hamra, 2.6–6.7 (Stellan Hedgren m.fl.). 1 ex. Tuten, S Ljugarn, 14–19.6 (fl.obs.).

Boh: 1 ex. Gullbringa, Hålda, 17–29.6 (Stig Jacobsson m.fl.).

Nrk: 1 ex. Fjugesta 12–14.6 (Anders Bengtsson). 1 ex. Segersjö 15–19.6 (Anders Haglund). 1 ex. Oset 20.6 (Lage Johnson).

Ög: 1 ex. Alvastra, S Omberg, 9–24.6 (Anders Elf m.fl.). 1 ex. Kungsbro, Roxen, 21.6 (Björn Hagström).

Upl: 1 ex. Åkers kanal, Åkersberga, 6–18.6 (Roine Strandberg m.fl.). 1 ex. Dumdals kärr, Hjästa, 12–23.6 (Sven-Erik Swanqvist m.fl.). 1 ex. ringm. Fågelsundet, Hållnäs, 16.6 (Lars Gustavsson, Lenart Söderlund). 1 ex. Eneby, Altuna, 23.6–2.7

I Tåkern fanns 1989 "tusentals" par skäggmes. I Dettern, Västergötland (bilden), var arten talrik. Dessutom häckningar i sju andra landskap, nordligast i Uppland. Foto: Lars Carlsson. *Bearded Tit*.

(Martin Tjernberg m.fl.). 1 ex. Säbysjön 30.6 (Thomas Strid).

Vstm: 1 ex. Näset, Fellingsbro, 11.6–4.7 (Sven Larsson m.fl.). 1 ex. Björnhålet, Västerfärnebo, 12–23.6 (Åke Berg m.fl.). 1 ex. Nicktuna, Tortuna, 13–24.6 (Magnus Liljefors m.fl.). 1 ex. Söråhl, Västerfärnebo, 16.6 (Bernt Larsson). 1 ex. Västर्सjön, Sura, 18.6 (Sören Larsson). 1 (annat!) ex. ringmärkt Näset, Fellingsbro, 30.6 (Sven Larsson). 1 ex. Lasjö mossen, Västerfärnebo, 2–3.7 (Tommy Abrahamsson).

Vrm: 1 ex. Bråne, 7 km NW Karlstad, 4–14.6 (Anders Boström m.fl.).

Gstr: 1 ex. Åby Gård 2–21.6 (Hans Wallén, Kjell Wallin). 1 ex. Sandviken 22.6 (Stefan Rystedt)

Hls: 1 ex. Östansjö, Söderåla, 6 (Åke Ågren, Gunnar Bodlund). 1 ex. Djupvik, Söderhamn, 14–23.6 (Stafan Reinius).

Mpd: 1 ex. Säter, Alnö, 11.6 (Ingemar Marklund). 1 ex. Skäggsta, Hässjö, 17–20.6 (Lars Olausson). 1 ex. Mingen 18–19.6 (Lars Olausson).

Ång: 1 ex. Solumsjön, Härnösand, 11–14.6 (fl.obs.). 1 ex. Käxed, Nätra, 22.6–5.7 (fl.obs.).

Vb: 1 ex. Älgnäs, Löfvånger, 18.6–11.7 (Hans Degerstedt m.fl.).

Ca 35 ex. är det näst högsta antalet hittills. De fyra högsta årssiffrorna har f.ö. registrerats 1986–89! Fyndet i *Boh* och *Vrm* var det fjärde resp. femte i landskapen. Den tidsmässiga fördelningen var normal med tyngdpunkten i juni–början av juli.

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* (ca 2 575 ex., ca 360 ♂♂)

Det verkar knappast nödvändigt att påpeka att ca 360 sj. ♂♂ är den högsta årssiffran hittills eftersom varje års siffror brukar vara högre än de föregående. Troligen kommer det snart att bli omöjligt att följa upp trastsångarens numerär. Det är bara p.g.a. artens starka koncentration till ett fåtal väl övervakade lokaler som det fortfarande är möjligt. Fördelningen på landskap framgår av tabell 8. På följande lokaler hördes 5 eller fler ♂♂: *Vg*: Hornborgasjön (43), Dettern (13). *Nrk*: Kvismaren (29). *Ög*: Tåkern (147). *Srm*: Söderfjärden (5). *Vstm*: Askövik (9). Dessa sex lokaler hyste alltså 246 sjungande trastsångare medan de återstående 112–115 var fördelade på 89 lokaler.

Sensommar/höstfynd:

Sk: 1 ex. ringm. Flommen 17.8 (Göran Walinder m.fl.). 1 ex. ringm. Krankesjön 3.9 (Peter Öhrström, Leif Hansson).

Sm: 1 juv. Landsjön, Huskvarna, 19.8 (Rosenlunds OK). 1 ad.+1K ringm. Tegelviken, Kalmar, 21.8 (Lars Lindell, Per Ålind).

Vg: 1 ex. Sjöryd, Dättern, 6.10 (Göran Darefelt).

Srm: 1 ex. ringm. Strandstuguviken vardera 7.8, 15.8, 20.8 och 17.9 (Snäckviksprojektet).

Vb: 1 ex. Böleäng 12.9 (Björn Olsén m.fl.).

Fyndet i Dättern 6.10 är extremt sent. Fyndet i *Vb* är det första i landskapet.

Hörsångare *Sylvia nisoria* (utanför *Öl*, *Gtl* samt *Bl*, *Sm*, *Srm* och *Upl* kusttrakter)

Sk: Minst 2 par vid Hylkan, Brantevik, varav minst 1 par genomförde en lyckad häckning (fl.obs.). 1 ex. vid Falsterbo fyr 21.5 (Göran Walinder, Ola Svensson). 1 sj. ♂ Ravlunda 21.5 (Anders Jönsson). 1 sj. ♂ vid ravinen, Ravlunda, 27.5 (Nils Kjellén).

Boh: 1 ex. Styrö 23.5 (Gösta Olofsson). 2 ex. Nordkoster 23.5 (Henrik Dalgaard). 1 sj. ♂ Storön, Väderöarna, 29.5 och 1 annat ex. på samma lokal 30.5 (Kåre Ström). 1 par Slätterna, Orust, 29.5 och 2 ex. på samma lokal 7.6 (Bertil Berntsson). 1 juv. Vallerö 4.9 (Mats Forsberg).

Nrk: 1 sj. ♂ Segersjö 17.6 (Lage Johnson).

Ög: 1 ex. Eknön, Slätbaken, 19.5 (B.-O. Magnusson).

Vstm: 1 sj. ex. Pattbacken, Västerås-Barkarö, 21–22.5 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager).

Gstr: 1 juv. ringm. Eggegrund 29.9 (Kalle Källebrink, Mats Westberg).

Hls: 1 1K ringm. Reffelmansviken, Hudiksvall, 26.8 (Mats Axbrink, Kenneth Karelius).

Tillägg: *Gstr*: 1 ex. ringm. Eggegrund 2.6.88 (K.-G. Källebrink). 1 ex. Tippen, Gävle, 22–28.8.88 (Hans Ellegren, Kjell Wallin).

Normal förekomst borsett från fyndet i *Hls* som var det första i landskapet, något märkligt med tanke på att hörsångaren uppträder regelbundet i *Gstr* och har häckat två gånger där.

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides* (ca 990 ex., ca 70 ex.)

Sk: 1 sj. ♂ Strandvägen, Landskrona, 10.6 (Peder Weibull, Anders Jönsson). 1 sj. ♂ (samma?) Granet 10.6 (Jan Nilsson). 1 ex. Ranarps strand 20.7 (Irk *Sk*).

Bl: 1 ex. Lindö 29.5 (Carl-Ivan Carlsson). 1 ex. Utlängan 3.6 (Johan Karlsson).

Sm: 1 ex. Stensjön, Forserum, 20.5 (Kent Andersson).

Öl: 9 ex. 26.5–6.7.

Gtl: 19 ex. 14.5–5.7. En häckning: 2 ad.+3 juv. O Träskmyr, Lärbro, 21.7 (Rickard Fredriksson m.fl.). 1 ex. Närsholmen 6.10 (Robert Kavhed).

Hl: 1 ex. Marielund 18.5 (Johan von Seth). 1 ex. Långnäsaviken 6.6 (Gunnar Göransson).

Boh: 1 sj. ♂ Bua, Morlandadalen, 6–7.6 (Bertil Berntsson).

Vg: 1 ex. Holmängen, Vänersborg, 7.6 (Göran Darefelt).

Ög: 1 sj. Häradskär 28.5 (Anders Elf).

Srm: 1 ex. Landsort 28.5 och 2 ex. på samma lokal 1.6 (fl.obs.). 1 sj. Skjulsta, Eskilstuna, 1.6 (Kent Carlsson).

Upl: 1 ringm. Svenska Högarna 28.5 (Bill Douhan). 1 sj. Sollentunaholm, Sollentuna, 7.6 (Anders Haglund). 1 ex. Engelska parken, Uppsala, 15.6 (Håkan Andersson).

Gstr: 1 ex. ringm. Eggegrund vardera 3.6 och 6.6 (Per Aspenberg).

Hls: 1 par häckade troligen Bålsön, Hudiksvall, 15.6 (Mats Axbrink, Peter Engström). 1 ex. Storzjungfrun 11.6 (Thomas Thiger m.fl.). 1 ♂ Hornslandet 17.6 (Peter Engström). 1 ex. V Berget, Söderhamn, 6 (Åke Ågren). 1 ex. Marmaverken 2.7 (Tord Swales).

Mpd: 1 sj. Östermalm, Sundsvall, 5.7 (Lars Olausson).

Ång: 1 ex. Herrbergskullen, Trehörningssjö, 14–22.6 (Roland Sjökvist m.fl.). 1 ex. Alneskogen, Arnäs, 27.6–20.7 (Torbjörn Johansson m.fl.). 1 ex. Järved, Arnäs, 5.7 (Torbjörn Johansson).

Vb: 1 sj. St. Fjäderägg 22.5 (Christer Olsson). 1 sj. St. Fjäderägg 29.5 (gm Christer Olsson). 1 ex. ringm. på St. Fjäderägg vardera 9 och 10.6 (Lars Edenius). 1 sj. Gebäcksundet, Holmön, 10–28.6 (Per Hansson m.fl.). 1 1K ringm. på St. Fjäderägg 2.8 (Christer Olsson).

Nb:
de
Jmt:
Tilläg
Pä
Efter
krafti
årssu
är tro
konst
och d

Kung:
ca 60

Sk: 1
ster

ex.

Bl: 1

m.f

1 e

ring

Krä

blä

Öl: 1

Seg

Sar

sam

Ste

bra

m.f

1 e:

Gtl: 1

1 ex

vik,

Hol

Fal

Hl: 1

på s

Fall

ex.

Gar

Boh: 2

Vg: 1 c

Srm: 7

stat

Rog

1 ex

gels

son.

(Lar

Upl: 1

9.10

(Bil

(Lar

Vrm:

(Ro

Gstr:

(Ma

Nb: 1 ex. ringm. Haparanda Sandskär 11.8 (Jan Andersson).

Jmt: 1 ex. O Våldalen 25.6 (Bo Kristiansson).

Tilllägg: Upl: 1 ex. Zool. inst., Uppsala, 8.7.88 (Thomas Pärt).

Efter 1988 års rekordsumma 250 ex. innebär 70 ex. en kraftig minskning, men det är ändå den tredje högsta årssumman hittills efter 1988 och 1978. Lundsångaren är troligen regelbunden häckare på *Gtl*, där häckning konstaterades 1984 och 1987–89. Tredje fyndet i *Jmt* och det femte i *Mpd*.

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* (ca 225 ex., ca 60 ex.)

Sk: 1 ex. Brantevik 9.10 (Anders Jönsson). 2 ex. Falsterbo 18.10 (Nils Kjellén, Klaus Malling Olsen). 1 ex. N Häljaröd 28–29.10 (fl.obs.).

Bl: 1 ex. ringm. Utklippan 30.9–1.10 (Ivar Tägtström m.fl.). 1 ex. ringm. Utklippan 5.10 (Ivar Tägtström). 1 ex. Utklippan 6.10 (Ivar Tägtström m.fl.). 2 ex. ringm. Utklippan 9.10 (Conny Philipsson m.fl.). 1 ex. Kråkenabben 28.10 (Mats-Åke Persson, Patrik Österblad).

Öl: 1 ex. N. Lunden, Ottenby, 7.10 (Hans Fält). 1 ex. Segerstads fyr 9.10 (Hans Fält). 2 ex. Hålnäs, Sandby, 9.10 (Björn Klevermark) och 1 ex. kvar på samma lokal 10.10 (Anders Lundquist m.fl.). 1 ex. Stenåsabadet 10.10 (Bertil Breife, Staffan Rodebrand). 1 ex. Gräsgård 17.10 (Magnus Hansson m.fl.). 1 ex. Stenåsabadet 18.10 (Staffan Rodebrand). 1 ex. ringm. Ottenby 20–21.10 (Daniel Steen m.fl.).

Gil: 1 ex. Furillen, Rute, 4.10 (Torsten Green-Petersen). 1 ex. Närsholmen 6.10 (Robert Kavhed). 1 ex. Kettelvik, Sundre, 14.10 (Thomas Fransson m.fl.). 1 ex. NO Hoburgen 29–30.10 (Robert Kavhed m.fl.). 1 ex. Faludden 5.11 (Anders Nissling, Jörgen Petersson).

Hl: 1 ex. Getterön 7–8.10 (Mikael Nord m.fl.). 1 IK på samma lokal 17–19.10 (Mikael Nord m.fl.). 1 ex. Falkenbergs avfallsverk 18.10 (Stefan Lagerblad). 2 ex. Subbe, S Varberg, 18.10 (Mikael Nord, Ulrika Ganning).

Boh: 2 ex. Hällö, Sotenäs, 18.10 (Jan Artuyrsson).

Vg: 1 ex. Hindens rev, Väner, 19.10 (Göran Darefelt).

Srm: Totalt 9 ex. på Landsort 6–9.10 (Landsorts fågelstation). 1 ex. Örudden, Torö, 7.10 (Tomas Fransson, Roger Mellroth). 3 ex. ringm. Hartsö-Enskär 8.10 och 1 ex. ringm. på samma lokal 9.10 (Hartsö-Enskär fågelstation). 1 ex. Herrhamra, Torö, 8.10 (Jan Ohlsson, Åke Johansson m.fl.). 1 ex. Landsort 1.11 (Landsorts fågelstation).

Upl: 1 ex. ringm. på Svenska Högarna vardera 6.10, 9.10 och 11.10 och 3 ex. ringm. på samma lokal 10.10 (Bill Douhan, Lars Olsson). 1 ex. Söderarm 9.10 (Lars Tydén).

Vrm: 1 ex. (trol 1K + ♀) Hammarö fågelstation 4.10 (Roine Magnusson m.fl.).

Gstr: 1 ex. ringm. Eggegrund vardera 17 och 29.10 (Mats Axbrink, Per Aspenberg m.fl.).

Vb: 2–3 ex. varav 1 ringm. St. Fjäderägg 10.10 (Ralf Norberg m.fl.). 1 ex. St. Fjäderägg 11.10 (Christer Olsson, Ralf Norberg).

Nb: 2 ex. ringm. Haparanda Sandskär 12.10 (Jan Andersson).

Antalet fåglar är något osäkert beroende på hur man skall bedöma observationerna på St. Fjäderägg, men ca 60 ex. verkar vara en rimlig skattning. Detta är den hittills högsta årssiffran för arten. Den tidsmässiga fördelningen är normal bortsett från fågeln på Eggegrund 29.10, som var ovanligt sen för ett norrlandsfynd. Som vanligt gjordes nästan alla fynd vid kusten, de två "inlandsfynden" på Hammarön och Hindens rev gjordes båda vid Väner och på lokaler där arten anträffats förr.

Taigasångare *Phylloscopus inornatus* (ca 335 ex., ca 35 ex.)

Sk: 1 ex. ringm. Fyrträdgården, Falsterbo, 1.5 (Gunnar Wikman m.fl.). 1 ex. ringm. Falsterbo 13.9 (Falsterbo fågelstation m.fl.). 2 ex. Falsterbo 20.9 (Per Gräntz, Anders Jönsson, Anita Nilsson). 1 ex. Smygehuk 17.10 (Richard Bergendahl).

Öl: 1 ex. Stenåsabadet 23–24.9 (Staffan Rodebrand m.fl.). 1 ex. Hålnäs, Sandby, 9.10 (Håkan Örtman). 2 ex. Stenåsabadet 17–19.10 (Henrik Lind, George Gustafsson m.fl.). 1 ex. Stenåsabadet 24–25.10 (Bimbi Ollberg, Jan von Brömsen). 1 ex. S. Udden, Ottenby, 4–13.11 (Tord Andersson m.fl.).

Gil: 1 ringm. Hoburgen 6.10 (Per-Göran Bentz m.fl.). 1 ex. Kettelvik 24.10 (Tuomo Kolehmainen m.fl.) och 1 ex. på samma lokal 27.10 (Fredrik Westberg).

Hl: 1 ex. Getterön vardera 17 och 27.10 (Mikael Nord m.fl.). 1 ex. Stenhuggeriet, Halmstad, 25.10 (Anders Wirdheim).

Boh: 1 ex. Lassadammen, Lysekil, 29.9 (Ingemar Åhlund).

Vg: 1 ex. Stacke, Fävren, 14.10 (Mark Joakim, Mikael Karlsson).

Srm: 2 ex. Landsort 26.9 (Fredrik Forsberg m.fl.). 1 ex. på samma lokal 18.10 (Landsorts fågelstation).

Upl: 1 ex. Svenska Högarna 23.9 (Pekka Westin, Rickard Fredriksson). 1 ex. hörd på samma lokal 25.9 (Bill Douhan). 1 ex. ringm. Svenska Högarna vardera 27.9 och 13.10 (Bill Douhan). 1 ex. Forsmarks kärnkraftverk 1.10 (Rickard Fredriksson).

Vstm: 1 ex. Västerfärnebo 12.5 (Thore Lindberg).

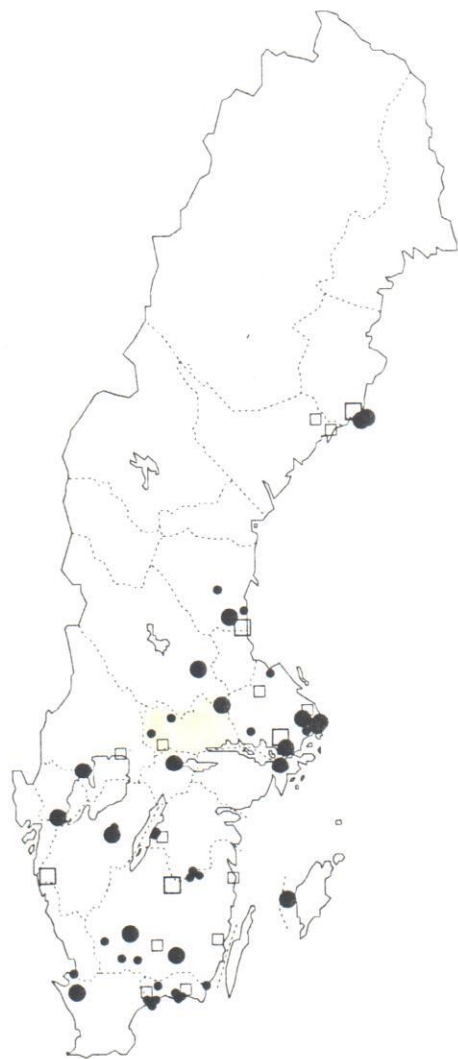
Gstr: 1 ex. ringm. Eggegrund vardera 29.9, 1.10, 4.10, 6.10 och 3.11 (Thomas Pärt m.fl.).

Mpd: 1 ex. Åstholmen 14.10 (Lars Olausson m.fl.).

Vb: 1 ex. ringm. St. Fjäderägg vardera 28 och 29.9 (Jonas Bonnedahl).

Trettiofem taigasångare får väl numera betraktas som en normal siffra. Den tidsmässiga fördelningen under hösten var normal, bortsett från fågeln i Ottenby 4–13.11 som både var ovanligt sen och stannade ovanligt länge samt fågeln på Eggegrund 3.11 som var ovanligt sen för ett norrlandsfynd. Desto mer anmärknings-

värda var då de båda vårfynden som innebar en fördubbling av antalet svenska vårfynd. Fågeln i *Vstm* var dessutom den tredje i landskapet. Fyndet i *Mpd* är det första i landskapet.

Figur 3. Säkra (stora symboler) och troliga häckningar (små) av mindre flugsnappare 1986–88 (punkter) och 1989 (kvadrater).

Confirmed and probable breeding records for Red-breasted Flycatcher for 1986–88 (dots) and 1989 (squares).

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapillus* (ca 160 ex., 33–37 ex.)

Sk: 8–10 ex. Falsterbo 12–30.3 (fl.obs.). 1 ex. Kullaberg 25.3 (Fredrik Hansson). 1 ex. funnen död Ystad sandskog 2.4 (Paul Axelsson). 2 ex. St. Slågarp 8.4 (Karin Andersson, Christer Sjögren). 1 ex. Måkläppsvägen 11.5 (Nils Kjellén). 1 ex. Fyrträdgården, Falsterbo, 25.9 (Falsterbo fågelstation). 1 ex. Store vång, Skanör, 1.10 (Karin Andersson, Christer Sjögren). 1 ex. (samma som föregående?) norr om Hagarrondellen 1.10 (Hans-Åke Gustavsson, Bertil Svensson). 1 ex. Kolabacken 18.10 (Klaus Malling Olsen m.fl.). 1–2 ex. Falsterbohus 19.10 (Falsterbo fågelstation). 1 ex. Falsterbo camping 22.10 (Bengt Grandin). 1 ex. ringm. Fyrträdgården, Falsterbo, 23.10 (Falsterbo fågelstation).

Bl: 1 ex. Utlängan 29.3 (Göran Karlsson).

Öl: 1 ex. Ottenby 18.4 (Jan Pettersson m.fl.). 1 ex. S. Udden, Ottenby, 1.5 (Douglas Gustafsson). 1 ex. Kungsgården, Ottenby, 4–5.6 (Kent Söderberg, Börje Monsén m.fl.).

Gil: 1 ex. Faludden 11–13.4 (Olof Armini m.fl.).

Hl: 1 ♂ Getterön 28.3–1.4 (Mikael Nord m.fl.). 1 ex. ringm. Nidingen vardera 26.3 och 29.10 (Nidingens fågelstation gm RC).

Srm: 1 ex. Landsort 3 och 5.5 (Niklas Eklund m.fl.). 1 ex. Landsort 5.5 (Fredrik Forsberg m.fl.). 1 ex. ringm. Hartsö-Enskär 10.10 (Hartsö-Enskär fågelstation). 1 ex. Landsort 20.10 (Stefan Ettestam).

Gstr: 1 ♀ ringm. Eggegrund 29.5 (Lars Strindberg).

Vb: 1 ♂ Holmsund 21.9 (Björn Olsén).

De rekordmånga brandkronade kungsfåglarna 1989 innebar en fortsättning av den uppåtgående trenden efter de mycket dåliga åren 1985–87. Även om lejonparten av fynden som vanligt var i *Sk* så anträffades ovanligt många fåglar i Mellansverige. Fyndet på *Gil* var det tredje i landskapet, fynden i *Srm* var nummer fem t. o.m. åtta där, och fynden i *Gstr* och *Vb* var det andra resp. första i landskapen och det andra och tredje i Norrland (det första norrlandsfyndet gjordes på Eggegrund, *Gstr*, 1988).

Mindre flugsnappare *Ficedula parva* (häckningar och troliga häckningar)

Sex säkra och ett tiotal troliga häckningar har rapportrats (figur 3). En sammanfattning av rapporterade säkra och troliga häckningar 1986–89 (figur 3) tyder på att den mindre flugsnapparen är en sällsynt men rätt jämnt spridd häckfågel i nästan hela Götaland, östra Svealand och längs Norrlandskusten upp till *Vb*.

Halsbandsflugsnappare *Ficedula albicollis* (utanför *Öl* och *Gil*) (ca 130 ex., ca 22 ex.)

Bl: 1 ♂ Utlängan vardera 29.4, 5.5, 10.5 och 18.5 samt 1 ♀ på samma lokal 15.5 (Anders Eriksson m.fl.). 1 ♂ Utklippan 3.5 (Göran Ekström m.fl.).

Sm: 1 sj. ♂ Valdshult, Hestra, 26.5 (Lars-Erik Pettersson).

Srm: 1 ♂ Österhaninge slamdammar 18.4 (Svante Jellsson). Totalt 10 ex. Landsort 7–19.5, inklusive en ♀ (Landsorts fågelstation). 1 ex. Sandemar 14.5 (Thomas Strid). 1 ex. Biskopsö, Värmdö, 5 (P.-E. Lindgren).

Upl: 1 ♀ ringm. Svenska Högarna 28.5 (Bill Douhan).
Vb: 1 ♂ St. Fjäderägg 18.5 (Björn Olsén).

Antalet fynd är svårbedömt p.g.a. osäkerheten om antalet ex. som sågs på Utlängan, men ca 22 ex. totalt verkar rimligt. Det är i så fall fler än normalt. Fyndet i *Vb* är det tredje i landskapet och det fjärde i Norrland. Arten förekommer regelbundet på fastlandet i *Bl* och *Srm* vilket väl får tolkas som "overshoot" från resp. *Öl* och *Gtl*.

Skägges *Panurus biarmicus*

För skäggesen var 1989 det i särklass bästa året hittills, även jämfört med de "stora" åren i mitten på 1970-talet. På följande lokaler konstaterades häckning (H) eller trolig häckning (T):

Sk: Yngsjösjön (H), Klagshamn (H), Krankesjön (T).

Sm: Bottorp, Kalmår (H), Landsjön (T).

Öl: Beijershamn (H), Petgårde (H).

Hl: Getterön (T).

Vg: Deteren (H, mycket talrik), Hornborgasjön (H, 300 par), Söne Mad (H), Källby, Väneren (T).

Nrk: Segersjö-Biskopsvrak (H, 5 lokaler), Kvismaren (H), Frösshammarsviken (H).

Ög: Tåkern (H, tusentals par), Härnaviken, Roxen (H), Nybro, Roxen (T), Svensksundsviken, Bråviken (T).

Srm: Söderfjärden (H, 10 par), Strandstuguviken, Nyköping (H, 4 par), Saxviken, Nyköping (H, 1 par), Brandholmen, Nyköping (T), Sibble/Kaggfjärden, Botkyrka (T), Stegsholm, Gälö (T).

Upl: Södra Vendelsjön (H), Hågaån, Uppsala (T), Hjälstaviken (T).

Vstm: Frösshammarsviken (H), Asköviken (T).

Ett stort antal observationer gjordes också vår och höst (figur 4). Påfallande är att arten trots sin talrikhet inte uppträdde utanför sitt normala utbredningsområde. Inga skäggesar sågs i *Dsl* eller *Boh* eller norr om *Vrm*–*Vstm*–*Upl*. Man kan dock misstänka att detta delvis kan ha berott på att arten inte eftersöktes. Åtminstone i *Dsl*, *Boh*, *Gstr* och *Dlr* bör skäggesar kunna anträffas på lämpliga lokaler.

Lappmes *Parus cinctus* (utanför *Nb* och *Lpl*)

Vg: 2 ex. mot S Vänersborgsviken 10.10 (Göran Darefelt).

Dlr: 1 ex. Hävlingen, Idre, 4.7 (Jesper och Tord Jönsson). 1 ex. Lokusmossen, Vansbro, 5.2 (Torbjörn Ryneus).

Mpd: 3 ex. 29.4, 1 ex. 6.5, 1 ex. 15.5, samtliga vid Lörud, den (Lars Olausson, C. E. Zackrisson m.fl.).

Ång: 1 ex. Sannafjärden, Grundsunda, 1.10 (Torbjörn Johansson, Johnny Österberg).

Vb: 1 ex. Henseleforsen, 3 km SSV Vindeln, 8.1 (Henrik Sporrang). 1 ex. Sand, Umeå, 10.1 (gm Christer Olsson). 1 ex. Nydalasjön, Umeå, 21–22.1 (Per Magnus Ehde). 1 ex. ringm. Strömsholm, Bureå, 12–27.3 (Linus Andersson). 1 ex. Brönet, Skellefteå, 26.3–8.4 (Hans Degerstedt, Staffan Andersson). 1 ex. Bjuröklubb vardera 1.5 och 15.5 (Linus och Staffan Andersson). Sedd på två lokaler V och N Norsjö under våren och sommaren (Owe Andersson). 4 ex. Bergudden, Holmön, 12.10 (Fredrik Nordwall, Jonas Lundberg).

Hjd: Observerad hela våren vid Funäsdalen och Vivalen (Bengt Warensjö). 2 ex. Överberg hela året (Sven Wiberg). I Rogenreservatet sågs 2 ex. 23.4, par 22.5, föräldrar med ungar 16.6 och enstaka ex. 5.9 (Lars Hammarin, Gunnel Långström). 2 ad.+4 juv. Sölvbacka, Storsjö, 3.8 (Stig Öhman). Observerad Sörvattnet 8.9 (Gunnel Långström). 1 ex. Skärsjövålen 19.11 (Bertil Andersson).

Jmt: Ca 15 observationer i Häggnäset-Frostviken under året (Knut Klefbom), inklusive 1 ex. Häggnäset 21.6 (Thomas Holmberg, Ulla Falkdalen).

Tillägg: *Vstm*: 1 ex. Fiskargården, Västanfors, 31.12.85 (Leif Lejdelin).

Fynd av lappmes i Götaland är ytterst sällsynta, totalt rör det sig om högst ett tiotal under 1900-talet, det senaste i *Vg* 1984. De många senvinter/vårfynden i *Vb* och *Mpd* kusttrakter är en fortsättning av den lilla invasion som märktes i dessa trakter hösten 1988. Vad beträffar utbredningen under häckningstid bekräftar rapporterna från 1989 den bild som de föregående årens fynd givit: utanför *Lpl* och *Nb* häckar lappmesen sparsamt men regelbundet i n.v. *Dlr* och v. *Hjd*, troligen regelbundet i nordligaste *Jmt* och kanske också i Norsjötrakten i *Vb*. Däremot förefaller det finnas en reell utbredningslucka mellan norra *Jmt* och nordvästra *Hjd*.

Nötväcka *Sitta europaea*

Jmt: 1 par häckade Frösön (Lars Hammarin).

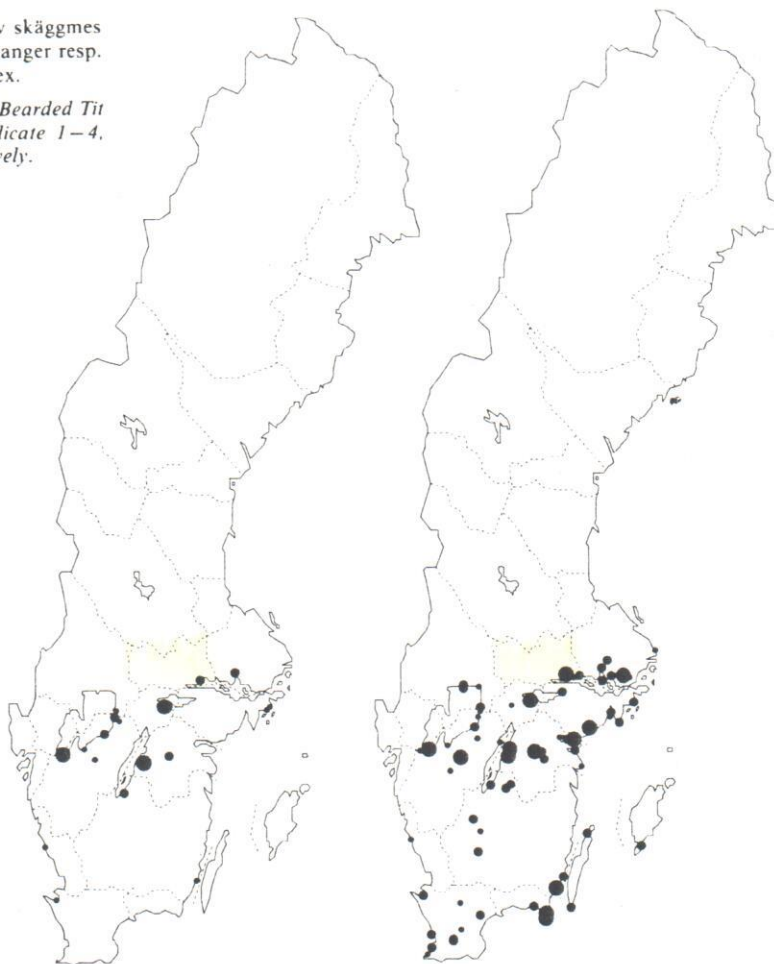
Tredje häckningen i *Jmt*.

Pungmes *Remiz pendulinus*

Sk: Krankesjön: Minst 25 ♂♂+22 ♀♀ gjorde 27 häckningsförsök varav 21 lyckades och minst 103 ungar blev flygga. Sjödiken-Böringe: Minst 9 ♂♂+5 ♀♀ gjorde 6 häckningsförsök som dock alla misslyckades (Olof Persson, Peter Öhrström). Stångby mosse: En lyckad häckning med 5 flygga ungar. Hanen genomförde en andra häckning vid Krankesjön (Olof Persson, Peter Öhrström). Lomma: Ett par gjorde ett häckningsförsök med osäkert resultat (Olof Persson, Peter Öhrström). Öja Mosse: Minst 5 ♂♂+2 ♀♀ gjorde minst 3 lyckade häckningar, 11 bon anträffade (Thorsten Nilsson, Olof Persson m.fl.). Hofterupsmossen: Troligen minst 3 ♂♂+2 ♀♀ byggde 6 bon

Figur 4. Vår- och höstfynd av skäggmes 1989. De tre prickstorlekarna anger resp. 1–4 ex., 5–25 ex. och >25 ex.

Spring and autumn records of Bearded Tit 1989. The three dot sizes indicate 1–4, 5–25 and >25 birds respectively.

varav en häckning troligen lyckades (Peter Öhrström). Ängarna, Skälderviken: 1 lyckad häckning med 3 flygga ungar (Thomas Rönnertz). Torekov: 1 lyckad häckning (Bodil Kollberg). I Kristianstadstrakten påvisades lyckade häckningar vid Blackan (minst 1), Herkulesdammen (1), Åladammen (1), O Araslövssjön (1), O Kristianstads soptipp (3). Observationer under häckningstid: Rinkabyviadukten, Bus-sjökvam, Borrie, Hagestads Mosse, Örby ängar, Gummastorpsjön, Kungsmarken i Lund, Finjasjön. Troliga sträckobservationer: 1 ex. Rönnen 16.4, 3 ex. Knösen, Falsterbo, 26.4, 1 ex. Löddesnäs 30.4, 1 ex. Kullen 7.5. Höstfynd: 118 (!) ex. ringm. Falsterbo+30 kontroller (mest från Krankesjön). Många andra observationer av enstaka och småflockar ända fram till 16.12.

Bl: 1 ♂ Hanö 21.5 (Göran Svahn). 1 ex. Siesjön, N Sölvesborg, 31.8 (Stefan Lithner).

Sm: Häckning vid Ryningen där 2 par sågs 3.7 och 2 juv. 22.7 (Thomas Fasth). 1 ex. Landsjön, Huskvarna, 26.5 (Daniel Steen). 1 ex. Stuvsnäs, Halltorp, 26.5 (Lars Lindell). 4 1K Tegelviken, Kalmar, 7.8 (Lars Lindell, Per Ålind). Hörd på samma lokal 11.8 (Lars Lindell, Per Ålind). 1 ex. Bottorp, Kalmar, 6.10 (Lars Lindell).

Öl: Häckningar: Albrunna, Grönhögen, Bårby (2 par), Triberga, Karlevi, Beijershamn, Petgårde träsk, Bläsinge (2 par), Bröttoresören, Kastlösa och N. Möckleby. Troliga häckningar Kastlösa och N. Möckleby (2–3 gamla bon). Dessutom flera observationer under sträcktid 18.3–24.9.

Gil: Som mest 4 ex. V Märgelgraven, Havdhem, 15.4–21.5, troligen minst en häckning (Stellan Hedgren). 1 par Paviken, Västergarn, 23.4–5.7, lyckad häckning med 4 flygga ungar (Olof Armini m.fl.). 1 ♀ Hoburgen 15.4 (Stellan Hedgren m.fl.). 1 ♂ Ho-

- burgen 18.5 (Jan Ohlsson). 1 ex. Varvsholm, Klinte, 19.5 (Olof Armini). 1 ex. Klinteviken, Klinte, 20.8 (Olof Armini).
- Hl:** Minst 15 ad.+4 juv. i Hagön-Trönningeängsområdet under sommaren, flera bon påbörjade men ingen med säkerhet fullföljd häckning (Magnus Wisth m.fl.). 3 ex. och ett bo byggt Vallåskärret (Viola Carlsson, Magnus Ferdinandsson m. fl.). Tillfälliga fynd på tre platser i s. **Hl** 1 ♂ Getterön 13–15.5 (Per Hjalmarsson, Staffan Swedberg). 3 juv. Källstorpshålor 5.8 (Kenneth Alexandersson). 1 ex. ringm. Brinkedal, Skrea, 6.8 (T. Dahlgren gm RC). 13 ex. ringmärkta vid Getterön 1989 (Getteröns fågelstation gm RC).
- Boh:** 2 ♂ + 2 ♀ Vinga 18.4 (Gösta Olofsson). 1 ♂ Funneshultsjön, Ljungskile, 3.6 (Karl David Arvidsson).
- Vg:** 1 ex. Lången, Timmerdala, 28.4 (Erik Carlsson). 1 par som byggde bo Flian, Hornborgasjön, 3–7.5 (Hans Erik Johansson). 1 ♂ med ett ej färdigbyggt bo Odensåker, Östen, 19.5–11.6 (Torbjörn Gustafson m.fl.). 1 ♂ + 1 ex. med ej färdigbyggt bo Ytterberg, Hornborgasjön, 30.5–14.6 (Bengt Pettersson, Peder Fält m.fl.). 1 ex. hört Horns lada, Östen, 3.6 (Björn Spetz). 1 ♂ byggde bo Borängen, Härlings-torpskanalen, 5–10.6 (Marcus Sundberg m.fl.). 2 ex. Sjöryd, Dettern, 6.6 (Göran Darefelt). Bo funnet på samma lokal 10.11 (Leif Sjöberg). 1 ex. hört 13.6 och ett bo med "strut" funnet 12.7 Horns skjutbana, Östen, (Leif Arvidsson).
- Nrk:** I Kvismaren byggde 5 ♂ + 4 ♀ ca 10 bon och fick ut ca 40 pull. 2 ex. var kvar pr. 9 (Kvismare fågelstation). 2 ex. Oset 3.5 (Hans Odelholm). 1 ex. Sjömosjön 13–27.5 (Tomas Ewerlid). 1 ex. Rynningeviken, N Oset, 6.6 (Anders Karlsson).
- Ög:** I området Slottshagen-Malmölandet, Norrköping, byggde 6 ad. 7 bon, och 2 kullar blev flygga (Juhani Vuorinen). 1 par byggde 1 bo och fick ut 1 kull Stångåmyningen, Roxen, (Henrik Druid, Lars Svensson). Vid Tåkern 1 lyckad häckning, 1 par byggde ytterligare 1 bo, 1 ensam ♂ vid ett tredje bo och 1 ex. på en fjärde lokal 16.6, dessutom ett använt bo med en död unge i anträffat under vintern 1989/90 (Anders Elf m.fl.). 1 bo byggt Vadstena reningsverk (Bo Ebenman m.fl.). 1 ex. Tycklingen, Vadstena, 8.5 (Anders Elf). Höstfynd: 1 juv. Tycklingen, Vadstena, 27.8 (Jan-Erik Nordqvist). 1 ex. Svålinge, Tåkern, 9.9 (Jörgen Josefsson). 17 ex. ringmärkta vid Härnaviken, Roxen, 16–21.9 (sedd 3–21.9) (Henrik Druid, Lars Svensson). 1 ex. Hov, Tåkern, 19.9 (Benny Ekberg). 1 ex. Vadstena reningsverk 23.9 (Jörgen Josefsson).
- Srm:** 1 ♂ Idö, Söderfjärden, 9.4 (Lars Broberg). 1 ex. Snäckviken, Nyköping, 29.8 (Anders Magnusson).
- Upl:** Maximalt 4 ex. varav bobyggande ♂ + ♀ Filmsjön, Film, 15.5–3.6 (Owe Rosengren m.fl.). Fjölårsbo med tunnel hittat våren 1990 vid Grystaviken, Veckholm (Tommy och Anders Eriksson). Fjölårsbo funnet vid södra Vendelsjön våren 1990 (Per-Johan Ulfendahl). Sedd Broängarna, Upplands-Bro, 4.6 (Tommy och Anders Eriksson). 1 par S Edsjön, Sol-

lentuna, 5.6 (Anders Haglund), ett bo anträffades senare på sommaren på lokalen. 1 ex. hörd Ledskär, Österlövsta, 22.8 (Sven Erik Swanqvist).

Vstm: 1 bo funnet Asköviken 17.12 (Håkan Johansson, Magnus Liljefors).

Vrm: 1 ♂ Kristinehamns hamn 15–27.5 (fl.obs.). 1 2K + ♂ Knapptadsviken, SV Karlstads flygplats, 11–12.6 (Dan Norberg, Anders Boström). Bobyggnad iaktogs på båda lokalerna, men ingen häckning.

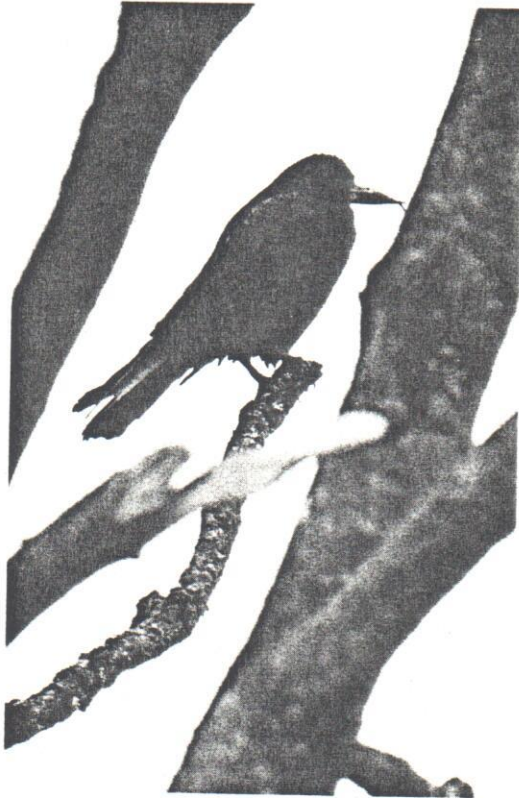
Dlr: 1 ad. ♂ Hovran 25.5 (Seppo Haavisto).

Av utrymmesskal var det med tvekan jag valde att publicera årets pungmesfynd komplett, men den explosiva ökningen av arten under 1989 kan vara värd att dokumentera i sin helhet. Om man jämför med 1988 års rapport måste detta vara en av de mest anmärkningsvärda ökningarna av en fågelart som någonsin registrerats mellan två år i Sverige. Att döma av underhanduppgifter så har ökningen fortsatt 1990. Det kan vara intressant att spekulera om storleken av den svenska stammen under hösten. Av 148 ex. som fångades i Falsterbo under hösten var 30 (20%) ringmärkta. Enligt uppgifter från RC ringmärktes minst 221 pungmesar i Sverige sommaren 1989 varav 185 i Sk. Om man gör antagandet att de pungmesar som omkom mellan märkningen och höststräcket uppväger de som var märkta före 1989 fångades 14–16% av de märkta fåglarna beroende på om man tar hänsyn enbart till skånska märkningar eller till hela landet. Det totala höstbeståndet skulle då vara av storleksordningen 6–7 x 148 ex., alltså ungefär 1000 fåglar. Detta är naturligtvis en synnerligen osäker skattning, men den kan ge en uppfattning om storleksordningen av den svenska pungmesstammen. Fynden i *Vstm* och *Dlr* var de första i resp. landskap.

Tabell 9. Antal par häckande råkor per år och landskap 1986–1989. — = ingen uppgift.

Numbers of breeding pairs of Rook by province 1986–1989. — = No data.

Rapport- område Province	År Year			
	1986	1987	1988	1989
Sk	—	—	22 500	—
Öl	—	65	71	—
Gil	0	0	0	2–3
Hl	200–400	300–400	—	—
Vg	—	447	—	—
Ög	—	—	—	356
Upl	1 130	—	1 110	—
Jmt	8	8	8	7–8
Summa Total	24 500–25 000			

För första gången har antalet häckande råkor i Sverige kunnat skattas – totalt knappt 25 000 par. Foto: Tiero Niemi. Rook.

Ång: 1 ex. Stigsjö skola, Stigsjö, 8.5 (Leif Johansson, Ruben Fryleskog).

Tillägg: *Upl:* 1 ex. Ledskär 20.4.88 (Ulf Karlsson).
Vstm: 1 ex. Åsbosjön, Nora, 17.4.80 (Peter Bernövall).

Tjugofem ex. är en normal siffra för de senaste åren, vilket är överraskande. Eftersom svartkråkan anses gynnas av ett mildare klimat borde de senaste milda vintrarna ha lett till ett ökat antal fynd. Femte fyndet i Ång.

Gulhämpling *Serinus serinus*

Sk: Under våren gjordes 11 fynd utanför NO-Skåne varav 10 på Falsterbonäset samt 1 sj. ♂ Strandvägen, Landskrona, 17.4 (Peder Weibull). Ca 15 ex. inkl.

minst 7 ♂♂ i Tället, Åhus, 4–6 (fl.obs.). I närheten har ytterligare minst 5 ♂♂ rapporterats (fl. obs.). Utanför Åhusområdet har bara 1 sj. ♂ rapporterats under sommaren: Ystad sandskog 2.8 (Stefan Lithner). Under hösten observerades 8 ex. på Falsterbonäset 29.8–14.10 (fl.obs.).

Bl: 1 ♂ Torsö, Listerlandet, 15.4 (Patrik Österbladh). 1 ♀-färgad Tredenborg, Sölvesborg, 2.5 (Patrik Österbladh). 1 ex. Siesjön 7–13.5 (Patrik Österbladh, Bertil Oskarsson).

Sm: 1 ex. mot NW Lindshult, Kråksmåla, 26.5 (Per-Eric Betzholtz).

Öl: ca 5 ex. Ottenby 15.4–11.6 (fl.obs.). 1 ♂ Ekerum 6–30.5 (Ulrik Lötberg, Martin Tjernberg m.fl.). 1 ex. Ottenby 15.8 (Joakim Hagström).

Gl: 1 ex. Sundre 13.4 (Lars Blomqvist). 1 ♀ Hoburgen 30.4 (Paul Elfström m.fl.). 1 ♀ Rivet-Hoburgen 3.5 (Paul Elfström m.fl.). 1 ♀ Rivet, Sundre, 22.5 (Mats Lindén m.fl.). 1 ex. Skoge, Sundre, 29.5 (Michael Averland, Stefan Heimdahl). 1 ex. Rivet, Sundre, 2.6 (Jan Nordin m.fl.).

Hl: 1 ♂ Aleskogen 31.5–1.6 (Gunnar Göransson).

Vg: 1 ♂ Kalv, Svenljunga, 21.4 (Anders Karlsson). 1 ♂ Vegby, Ulricehamn, 19.6 (Kristian Eno).

Ög: 1 ♂ Trädgårdsföreningen, Linköping, 13–26.6 (Henrik Druid, Åke Rindfjäll).

Srm: 1 ♂ Ängsstugan, Nyköping, 1.5 (Jan Gustafsson). 1 ex. Landsort 30.5–2.6 (Fredrik Forsberg m.fl.).

Antalet gulhämplingar i Åhus var ungefär detsamma som 1988 men bara ungefär en fjärdedel av antalet i början av 1980-talet. Däremot är bara 2 sj. ♂♂ i Sk utanför "kärnområdet" en mycket låg siffra. I övrigt normal förekomst.

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris* (fynd som tyder på häckning)

Ly lpm: 1 ex. Umfors, Tärnaby, 16.5 (Erland Fleming).

Som vanligt mycket magert. Artens förekomst i de svenska fjällen är mycket dåligt känd, men troligen är den inte så sällsynt som de fåtaliga rapporterade fynden antyder.

Gråsiska *Carduelis flammea cabaret*

Sk: Från NV-Skåne har rapporter kommit in från totalt 11 lokaler, flitigast från Hallands Väderö och Torekovs camping. På Kullen sågs som mest 9 ex. 12.5 (Karl-Göran Nilsson). Även på Falsterbonäset förekom arten regelbundet, bl.a. 3 ex. i sångflykt vid Skånörs revlar (Anders Jönsson). Ströfynd har också rapporterats från Hagestads mosse (Peder Weibull) och Stenshuvud (Kristian Enö).

Bl: 1 ex. ringm. Utklippan 23.5 (Ivar Tägtström m.fl.).

Hl: Häckning konstaterad Påskbergsskogen, Varberg (Reino Andersson). Sedd under häckningstid Vallda

Sandö, Asketunnan (Onsala), Gamla Köpstad, Balgö, Årnäsreservatet, Norra Näs (Varberg), Vendelsö och Subbe (Varberg) (fl.obs.). 3 ex. ringm. Brinkedal, Skrea, 6–19.8 (T. Dahlgren gm RC). Talrikare än på flera år i s. *Hl*, hörd längs hela kusten Hemmeslöv-Skrea (lrk s. *Hl*).

Boh: 1 par Härmanö 4.5 (Bertil Berntsson). 1 ex. Valerö 20.5 (Mats Forsberg). 1–3 ex. Toröd, Klövedal, 21.5–7.6 (Peter Strandvik). 1 ♂ Kungshamn 30.5 (Jan Artursson). 3–4 ex. Klåverön 10–21.6 (Staffan Swedberg, Mats Raneström). 2 ex. på samma lokal 23.7 (Staffan Swedberg). 2 ex. Kungshamn 21.6 (Jan Artursson). "En flock" Marstrand 29.6 (Gunnar Wikman). Sedd i Göteborgs skärgård under häckningstid på Brännö, Donsö, Hönö och Smittska Udden (Mikael Käll, Uno Unger).

De senaste årens minskning tycks ha förbytts i ökning, de milda vintrarnas förtjänst? Rasens regelbundna häckningsområde sträcker sig ungefär från Kullen till mellersta *Boh*. De senaste åren har en del fynd gjorts som tyder på att den också håller på att etablera sig på Falsterbonäset och i sydöstra *Sk*. Föregående års överraskande höstfynd från ostkustens fågelstationer upprepades inte 1989.

Snösiska *Carduelis hornemanni*

Ly lpm: 2 ad.+4 pull. i bo Tjulträsk, Ammarnäs (Per Gräntz). 4 bon funna på Kaissatsslutningen (LUVRE). 1 ex. Marsivagge, Ammarnäs, 27.6 (Stefan Rygfelt m.fl.).

T lpm: Häckar i ett sammanhängande område från Rautasjaure norrut med uppskattningsvis 10 000 par (Ulf Molau).

Samma fråga inställer sig som för flera andra fjällfåglar, hur är det egentligen med förekomsten mellan *T lpm* och Ammarnäs?

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera* (ca 4 200 ex., ca 50 ex.)

Sk: 2 ex. Båvs stenbrott, NV-Skäne, 18.3 (Bengt Hertzman).

Bl: 1 ex. Pengaberget, Karlshamn, 21.10 (Mats Olsson, Tommy Pettersson).

Gtl: 1 ex. Gotska Sandön 29.5 (Jussi Tranesjö m.fl.). 2 ex. Vibble, Västerhejde, 4.10 (Björn Andersson). 1 ♂ Kronholmen, Västergarn, 3.11 (Olof Armini).

Vg: 12 ex. Älvsborgs Edsmärren, Svenljunga, 6.11 (Ingemar Nilsson).

Vstim: 1 2K ♂ Paradiset, Västerås-Barkarö, 12.3–7.5 (Hans Olof Hellqvist m.fl.). 1 ex. Usträngbo, Ramnäs, 23.6 (Sören Larsson). 2 ex. Hällsjö, Fläckebo, 24.10 (Krister Ekman).

Vrm: 1–2 ex. vid Hammarö fågelstation 8.8 och 12.10 (Björn Ehrenroth). Ca 10 ex. Munkerud, Munkfors, 11.10 (Stieg Carlsson).

Dlr: 1 ex. Slätta, Falun, 19.11 (Fredrik Friberg).

Mpd: 4 ex. mot S Lörudden 14.5 (Lars Olausson, C. E. Zackrisson).

Vb: 1 ex. Bjuröklubb 4.5 (Linus Andersson). 1 ex. St. Fjäderägg 12.5 (Björn Olsén). 1 ex. Gran, Umeå, 5.10 (Christer Olsson). 2 ex. St. Fjäderägg 8.10 (Johan Elmberg, Ralf Norberg). 1 ex. Vitskärsudden, Obbola, 3.11 (Christer Olsson). 1 ex. Fäbosanden, Täftehalvön, 11 (Stefan Jansson).

Nb: 1 ♀-färgat ex. ringm. Haparanda Sandskär 19.8 (Jan Andersson).

Jmt: 1 ex. Borgvattnet 6.7 (Jonas Lundberg).

Tillägg: *Dlr*: 1 par Östfjället, Transtrand, 18–19.3.88 (Yngve Carlström).

Efter de upprepade invasionerna 1985–87 innebär årets knappt 50 bändelkorsnäbbar en våldsam nedgång, och faktiskt den lägsta årssiffran sedan 1976. Ett så litet material tillåter ingen mer omfattande analys, men troligen fanns enstaka bändelkorsnäbbar kvar från 1988 på flera håll under senvinter–vår, och ett litet tillskott från öster kom troligen i oktober–november.

Lappsparr *Calcarius lapponicus*

Vg: 1 sjungande ♂ Onsö, Vänern, 10–11.6 (Jörgen Fritzson).

Helt klart ett av årets mest udda fågelfynd i Sverige.

Dvärgsparv *Emberiza pusilla*

Sk: 1 ex. ringm. Falsterbo 8.9* (Klaus Malling Olsen, Ola Svensson).

Bl: 1 ex. Södraskär, Utklippan, 20.10* (Mats Deubler m.fl.).

Öl: 1 ex. 1,5 km N Gräsgårds hamn 4.11* (Joakim Johansson m.fl.).

Srm: 1 ex. Landsort 2–3.9* (Johan Nilsson m.fl.).

Vb: 1 ex. St. Fjäderägg vardera 27.8 och 30.8–3.9 (Sven Hellqvist m.fl.). 1 1K ringm. Danielsten, Bureå, 23.9 (Linus Andersson). 1 ex. ringmärkt Megrundet, Hörnefors, 26.9 (Christer Olsson).

Nb: 1 ex. Haparanda Sandskär vardera 27.5, 5.9, 9.9 (Jan Andersson). 1 ♂ Rödkallen 7.6 (Märta Fredriksson).

Lu lpm: Maximalt 3 sj. ex. Luspebryggan ult. 5–12.7 (fl.obs.).

T lpm: 1 ad. ♂ Pirttimysjärvi, 32 km O Kattovuoma, 2.7 (Ulf Molau).

Sexton ex. är en rätt normal siffra för denna art. Förmodligen är dvärgsparven inte så inskränkt till Luspebryggan med omnejd som rapporterna tyder på, men eftersom alla vet att arten finns där så blir den följdriktigt också hittad och "kryssad" där.

Tillägg: *Srm*: 1 1K Lännåkersviken 25.9.85* (Johan Nilsson). *Nb*: 1 ex. Haparanda Sandskär 13.8 och 15.8.87* (Greger Flyckt) (se även VF 48: 422).

Pungmes
anmärkn
svensk få
land-Vi
Pendulin

Kornspar

Sk: 13–
Löderu
kerödo
sparv"
servatic
Tallrot
mellan
son).

Pungmesens expansion under 1989 är en av de mest anmärkningsvärda förändringar som skett hos en svensk fågelart. Häckningar noterades norrut till Värmland - Västmanland - Uppland. Foto: Jens B. Bruun. *Penduline Tit*.

Kornsparv *Miliaria calandra*

Skå: 13 - 15 stationära ♂♂ och 3 häckningar, varav 1 i Löderup-Vallebergaområdet och 2 i Fjälåstorp-Buskerödområdet, konstaterades av "Projekt Kornsparv" (se även *Anser* 29: 63 - 68). Dessutom ströobservationer av 1 ♂ vid vardera Kabusa 30.4 (Gustav Tallroth), Tygapil 23.5 (Kurt Ivarsson) och Solvik mellan Trelleborg och Kämpinge 22.6 (Rolf Simonsson).

Öl: 1 sj. Mellby 22.4 (Anders Lundquist). 1 sj. Kungsgården, Ottenby, 4 - 5.5 (fl.obs.). 1 ex. S. Udden, Ottenby, 20.5 (Anders Blomdahl).

Vstm: 1 sj. ♂ Holmtorpet, Irsta, 9.6 (Lennart Lundmark).

Upl: 1 sj. Vada, Vallentuna, 11.5 (Johan Larsson).

Vb: 1 ex. Röbbäcks by, Umeå, 3.5 (gm Christer Olsson).

Rättelser: *Öl:* 1 sj. Bjärby, Kastlösa, 23.7.88 (*VF* 48: 418), observatör skall vara Rickard Fredriksson).

Den minimala skånska stammen tycks ha stabiliserat sig eller möjligen t.o.m. ökat en aning de senaste åren. Fågeln i *Vb* är rimligen samma som sågs i Obbola någon mil längre söderut 24.9.88 (*VF* 48: 418). I så fall torde den ha övervintrat längre norrut än någon annan känd kornsparv. Fyndet i *Vstm* är det andra.

VF:s lokala rapportkommittéer (lrk)

Skåne: Bo Petersson, Köpenhamnsvägen 44B, 217 71 Malmö; Hans-Åke Gustavsson, Anders Lindén, Stefan Nilsson, Ulf Stengård, Kristian Ståhl.

Blekinge: Anders Blomdahl, Blasius Königsgatan 30A, 372 35 Ronneby; Carl-Ivan Carlsson, Anders Kihlberg, Thomas Nilsson.

Jönköpings län: Erik Lindberg, Granliden 26, 330 27 Hestra; Douglas Gustafsson, Sven Johansson, Jan-Erik Henriksson, Jerry Nyman.

Kronobergs län: Hans Joëlson, Ågårdsvägen 54, 341 37 Ljungby; Jan Bårtås, Ronny Johansson, Fredrik Johnsson, Bo Karlsson, Jonas Starck.

Kalmar län utom Öland: Tommy Larsson, Granholmsgatan 8, 572 40 Oskarshamn; Magnus Kasselstrand, Björn Klevemark.

Öland: Andreas Ståhl, Arreniusgatan 10 C, 392 38 Kalmar; Anders Lundquist, George Gustafsson, Harald Persson, Anders Waldenström.

Gotland: Stellan Hedgren, Bangårdsgatan 10, 621 45 Visby; Olof Armini, Michael Averland, Jörgen Petersson.

Södra Halland: Anders Wirdheim, Genvägen 4, 302 40 Halmstad; Magnus Ferdinandsson, Gunnar Göransson, Jan Hillgård, Tage Jonasson, Stig Rosén.

Norra Halland och Göteborgstrakten: Mikael Käll, Hundrårsgatan 11, 415 10 Göteborg; Ulf Hanje, Christer Johansson, Stefan Johansson, Stefan Lagerblad, Claes Lööv, Mikael Nord.

Bohuslän: Dan Korn, Balladvägen 19, 451 71 Uddevalla; Torsten Arell, Jan Artursson, Bertil Berndtsson, Gunnar Wikman.

Dalsland: Leif Appelgren, Gamla Bruksgatan 15, 668 02 Bäckeåkers; Lars Andersson, Teuvo Carlander, Kurt Gustavsson, Björn Höök, Gustaw Zakariasson.

Södra Älvsborgs län: Björn Johansson, Enebacksgatan 45B, 462 41 Vänersborg; Tore Andersson.